

Мирзочамол

**Дар ҳарими
моҳтоб**

**Душанбе
2019**

ББК _____
М 79

Мухаррир Давлати Раҳмониён

Мирзоҷамол. Дар ҳарими моҳтоб. Душанбе, "Эр-граф", соли 2019, 271 саҳифа

Китоби "Дар ҳарими моҳтоб"-и шоир Мирзоҷамол мавзӯҳои гуногунро дар бар гирифта, аз ғазалу қитъа, манзумаву рубоиву дубайтӣ иборат аст.

Сароҳати суҳану таъби равони шоир китобро хонданӣ кардааст. Он тухфаи хубест барои аҳли завқ ва хонандагону мухлисони шеъри рӯз

© *Мирзоҷамол*

Ғазалиёт

Нозанин

Эй нозанин, эй сарвиноз, о сӯи ман аз рӯи ноз,
То шоми ҳаҷрам тай шавад дар ҳалқаи мӯи дароз.

Моҳи тамом ин рӯи ту, тире камон абрӯи ту,
Ҳаргиз надидам мисли ту дар Ҳинду дар мулки Ҳичоз.

Дар тан либос аз барги гул ояд писанди мо босе,
Эй руста аз бустони гул, бар гул надорӣ ту ниёз.

Бо ин ҳама зебоият дар дину дил чӣ бехтарӣ,
Дилро ба дин пайваستاӣ бар тоату зикри Фаёз.

Чодар чу гесу ҳам зада бар қомати сарви сикҳӣ,
Ваҳ, ончунон зебандае бар рӯи ту вақти намоз.

Васфи камоли хусни ту гӯяд зи дил Мирзоҷамол,
Бар нози дил омад суҳан, шояд насозӣ эътироз.

Бо чон бозӣ мекунад

Бо ду зулфони сиёҳат бод бозӣ мекунад, Бо
хаданги мижжаҳоят ноз-нозӣ мекунад.

Мезанад бӯса ба рӯю бар лабу рухсори ту,
Соҳире, чодугарию корсозӣ мекунад.

Эй, ки дода ихтиёратро ба бод, эй бевафо,
К-он ба зулфони сиёҳат шоҳнозӣ мекунад.

Аз лаби даълат хаменӯшад шароби ноб ӯ,
Мастию бозигарию тохт-тозӣ мекунад.

Оташи рашку ҳасадро карда боло ин рақиб,
Пеши рӯю дидаи мо дилнавозӣ мекунад.

Дил сӯи Туст

Гар ба дарё дида бандам, рӯи дарё рӯи Туст,
Домани саҳро чу гирам, кӯи саҳро кӯи Туст.

Атри гесӯи гул аз боди сабо чустам, ки он,
Баҳрае аз накҳати он анбари гесӯи Туст.

Нимашаб дорад дилам дар хилвате розу ниёз,
Маҳраме чуз Ту надорад, сӯи дилхо сӯи Туст.

Синаҳо равшан шавад аз сураҳои поки Ту,
Дидаҳо гулшан зи тоқи он хати абрӯи Туст.

Шуълае афкан, ки сӯзад чони ман чун санги Тур,
Гар сияҳ гардам, чӣ фаҳре, к-он ба ранги мӯи Туст.

Аҷри муштоқон муяссар бошадат рӯзе, Чамол,
Бар биҳиште хочатам н-ояд чу бинам рӯи Дӯст.

Дидае намнок нест

Ҷонам аз тан меравад, аммо маро идрок нест, Дар
раҳи васлаш чунинам, ки чунонам бок нест.

Кай вазад боди муроду кай расад рӯзи висол,
То алам аз сина бардорам, ханӯзам чок нест.

Гар зи роҳи лутф боре сӯи ман сози назар,
Ахтар аз ду дида бикшоям, ки дар афлок нест.

Завқи дидори Ту дорам, дар сарам садҳо хаёл,
Он чӣ мақбули ман ояд, дар самову хок нест.

Бодае хоҳам, ки зӯраш бишканад хуммори дил,
Мастие хоҳам, ки дар хуни равони ток нест.

Оядам ҳар дам хаёли рафтан аз дори фано,
К-аз набуду буди ман як дидае намнок нест.

Сар зи роҳи ишқ боре барнамедорад Ҷамол,
Гарчӣ ҷон аз тан равад, аммо варо ин бок нест.

Паргори тақдир

Мекашад паргори тақдир ин ҳаёти бандаро,
Мерасонад сар ба охир тору пуди кандаро.

Чархи даввори фалак монанди чархи осиё,
Майда месозад ба давре донаи афкандаро.

Бар хатову бар гунаҳ олудагонро чора чист?
Гиря мебояд, ки бардорад ҳавои хандаро.

Чома дар роҳи риё пӯшидагонро бингаред,
Месазад боре, ки пӯшад чомаҳои чандаро.

Тӯшаи роҳи саодат кори хайре кардан аст,
Гул шукуфад, тоза месозад ҳавои гандаро.

Бар хати паргораму раҳ сӯи ӯ дорам, Чамол,
Шояд аз васлаш биёбам давлати пояндаро.

Хато

Тавба кардам аз гуноҳу боз исён мекунам,
Хотири осудаамро худ парешон мекунам.

Оғаҳам аз котибони дафтари аъмоли хеш,
Худ ҳамедонам чунону боз исён мекунам.

Аз хатои кардаам дил мешавад сарду сиёҳ,
Осиям ин ки халал дар кори имон мекунам.

Дар иродат ман заифу дар ибодат хастадил,
Гар чафое бар ман ояд, дида гирён мекунам.

Гар муроди ман нагардад ҳосил аз рӯи яқин,
Сад шикоят аз қазову амри Яздон мекунам.

Банда аз чурму гуноҳи кардаам шармандаям,
К-аз хичолат сар фуру бар сӯи домон мекунам

Шуъла мегӯяд ба шамъи чони ман “ло тақнату”,
Хонаи уммеди дилро ман чароғон мекунам.

Оби дарёи карамро интиҳо набвад, Ҷамол, То
нафас бошад маро дил сӯи ҷонон мекунам.

Хона кадом аст

Эй хоча, чӣ пурсӣ, ки маро хона кадом аст,
Аз хонаи дил пурс, дар он ҳарфи Калом аст.

Манзури ту буда магар он хонаи лойин.
К-аз хоки ғаму ғусса маро сарду залом аст.

Бечора бувад он, ки кунад нозу тафохур,
Бар хонаю чоҳе, ки дар он хобу надом аст.

Зоҳир, манигар, чаҳд бикун дар раҳи маънӣ,
К-ин чода қабули ҳама асҳоби киром аст.

Тадбир чӣ бояд кунам аз чомаю дастор,
К-ин чомаю дастор на аз баҳри маком аст.

Ҳочӣ, зӣ чӣ рӯ ном барандат ба таҳаллус?
Гӯё, ки туро иззату икром ба ном аст.

Побаста ба май карда маро сокию хаммор,
Бе бода дигар зистанам кори ҳаром аст.

Таъсири ғазал

Мутриб ба ғазал сози тарабро зада нохун,
Бар боғу чаман рафта навое ба шабохун.

Дар пардаи ушшоқ ғазал гуфт зи Аттор,
К-аз дида фурӯ рехт маро ашк чу Ҷайхун.

Гуфтам, ки ба худ ҷабр намудам ба ҷавонӣ,
Бар молу маноле будаам волаю мафтун.

Парвонаи нафси ниғаҳам кори хато буд,
Парвози ҳавас карда маро ин ҳама афсун.

Чандест, ки дар сӯзу гудозам ба надомат,
Бар санги маломат шиканам ҷабҳа чу Мачнун.

Ҳоҷӣ, чу ғариқи ғами исёнаму аммо,
Навмед наям аз карами Хоҷаи гардун.

Гоҳе ба садо меояд

Дар дилам номи Ту гоҳе ба садо меояд,
Ҳотифе бар буни гӯшам ба нидо меояд.

Ларза ояд ба тану ақл шавад савдой,
Анқариб аст, ки чонам ба фидо меояд.

Санги дил дар кафи ғам об шавад, ҳайронам,
Бар замин рехтаву обу адо меояд.

Мерасад аз маҳи хубон чӣ ачаб пайғоме,
Бар мани банда нигар, файзи Худо меояд.

Ҳочӣ, аз баҳри фараҳ чон ба саломат набарам,
Чун зи тан чони ман ин дам, ки чудо меояд.

Эй, ки бар хок бадал гаштани ман як рӯзе,
Гарди ман бар қадами шоҳу гадо меояд.

Мохро гуфтам бирав

Мохро гуфтам, бирав, к-он моҳи ман омад ба дар,
Дарди ҳаҷраш мекашидам, оқибат омад ба сар.

Моҳи ман аз дар даромад, моҳи тобон аз само,
Дил чароғон аз маҳе, олам чароғон аз дигар.

Дар фироқаш ҳар шабе ман оху афғон мекунам,
Ҷон ба лаб омад, чашидам бода аз хуни цигар,

Эй хушо, к-имшаб маро бо ёр бошад хилвате,
Лаззате ёбам зи дидоре, ки дорад сад асар.

Фурсате омад, ғанимат дорамаш имшаб, Ҷамол,
Ганчи мақсудам кушояд аз дили шаб то сахар.

Нигоҳи чашм

Нигоҳи чашми Ту бар синаам тир аст,
Бинозам аз нигоҳе, гарчи таъхир аст.

Ман аз роҳе, ки сӯят мебарад, шодам,
Ҳар он чӣ мерасад, фармони тақдир аст.

Асири ишқаму оҳе ба дил дорам,
Ба гӯшам ҳалқаю дар пой занҷир аст.

Ба чуброни хато донам, ки худ гӯй,
Хаторо дар вафо ислоҳу таҳрир аст.

Ман аз шарми гуноҳи карда ғамгинам,
Надонам чораи онро чӣ тадбир аст.

Гули рухсора медонад хичолатро,
Ки чун болу пари парвона даргир аст.

Наям навмеди даргоҳаш, Чамол, охир,
Дуо гӯям, дуоро файзу таъсир аст.

Сулҳу сафоро

Ёрам зи азал кадр кунад сулҳу сафоро,
Бар як назаре рафъ кунад чабру чафоро.

Аз кори хато кардаи мо тавба умед аст,
Шояд зи карам маҳв кунад сахву хаторо.

Чандест, ки дар мазҳари анвори саодат,
Ҳастем ба ҳайсе, ки кунад ёди Худоро.

Бар ҳамду санояш нақанам аз раҳи Ё дил,
Беаҳд касе, гар шиканад аҳду вафоро.

Дар хони карам рустаро шиква раво нест,
Сад шукр, ки зоил нақунад ризки гадоро.

Чун ваъда ба дидор, умед ба Ҷамол аст,
Бе чанби ҷамолаш чӣ кунад арзу саморо.

Эй кош, барам тӯша ба даргоҳ саломат,
То бӯса занам дар раҳи Ё гарди қаборо.

Ишқ вале пир нашуд

Ману ту пир шудем, ишқ вале пир нашуд,
Ба ҳавою ҳавасе буда, ки дилгир нашуд.

Ба Худо шукр, ки дар мархалаи умри азиз,
Зи пайи рашку ҳасад ҳам-ҳама даргир нашуд.

Агар аз чониби ман рафта гуноҳе, зи ту узр,
Ки шабамро маҳи дирӯза фарогир нашуд.

Асари умр китобат шуду аммо зи хато,
Сифату ҳоли мани банда, ки таҳрир нашуд.

Фасли наврӯз бирафт аз паси ӯ фасли хазон,
Тирамоҳи ману ту қобили тасвир нашуд.

Сафар аз роҳи хароб асту фарас фарсуда,
Раҳи тақдир чунин аст, ки таъмир нашуд.

Ту чӣ мечӯӣ дар ин бодия тафсир, Чамол,
Ки зи асрори фалак масъала тақрир нашуд.

Мурғони ғамбадӯш

Шаб ғарки оху нолаи мурғони ғамбадӯш,
Аз сӯи боғу дашту чаман мерасад ба гӯш.

Булбул закоти неъматӣ овоз медиҳад,
Бар сӯзи дарди синаву торочи ақлу хуш.

Мурғи фалак ба тоату зикру ҳавои Ёр,
Дилҳои мо ба ғафлату лабҳои мо ҳамӯш.

Дар нимашаб, ки даъвати доъӣ иҷобат аст,
Эй беҳабар зи қурбати дилҳои дар хурӯш.

Бархезу шаб ба нола саҳар кун, ки бар фано,
Умрат чу бод мебарад ин лайли ғамфурӯш,

Сар сӯи хок мекунам аз хичлатам, Ҷамол,
К-одам ба хоб рафтаву дар зикри Ё вухӯш.

Ёд меравад

Ҳар дам ба кӯи ту чун ёд меравад,
Ин чони хаста ба фарёд меравад.

Тарсам дуои дилам беасар шавад,
Ин умри омада бар бод меравад.

Дар пой кофила бар сӯи Каъбаам,
К-аз роҳи Басраю Бағдод меравад.

Ранҷе, ки мекашам аз шӯразори роҳ,
Дар ишқи рӯи Ту аз ёд меравад.

Саркӯби мавҷаму гирдоб зери по,
Ин дам, ки чони ман озод меравад.

Шаб ҳам қазо шуду маҳтоб дар хусуф,
Ширин фано шуда, Фарҳод меравад.

Аз лаҳву лаъби ҷаҳон беҳабар наям,
К-он доди дода ба бедод меравад.

Ҳочӣ, ҳавои Ту дорад ба дил, ки чун,
Ношод омада, ношод меравад.

Хуш надошт

Аз чӣ бошад маҳи ман меҳри ман оғӯш надошт,
Ҳарфу гуфтори мани ғамзада бар гӯш надошт.

Шояд аз чониби ман рафта гуноҳево хато,
К-ин хато аз варақи сина фаромӯш надошт.

Вогузорам чӣ кунад Ёр, ки танҳо сари роҳ,
Бе Ё зоил шуда ақлам, чу сарам хуш надошт

Чуғзи бехонаи ғам хайма ба кошона зада,
Бар хароби дили ман нолаи хомӯш надошт.

Натавонад, ки касе мушкили ман чора кунад,
Чуз ҳамин ёр, ки бар меҳри ман оғӯш надошт.

Сухбати Дӯст наёбад, магар он кас, ки Ҷамол,
Гар маи ғурбату ҳичрони Варо нӯш надошт.

Аз гуноҳам даргузар

Ин намозамро пазиру аз гуноҳам даргузар,
Чун надорам тӯшае з-ин бехтару бологузар.

Шӯразори синаамро кун гулистон, эй Худо,
То ба бӯи гул зи гулзори Ту ёбам ман асар.

Мекунам андешаи фардо, ки ҳолам чун шавад,
Дар шабистоне, ки лайли тираро набвад сахар.

Ашки ғам бар оташи исён мерезам фурӯ,
То нагардад хонаи имони ман зеру забар.

Рӯзи маҳшар чонгудоз асту фалак донам, ки чун,
Мегузорад бар тарозу кори хайру кори шар.

Эй Худо, донам қазоят бар чазо бояд расад,
Бар қазоят чораам кун, к-аз чазо дорам ҳазар.

Бар мо бинигар

Эй маҳрами рози ману эй нури басар,
Бар сӯи мани ғамзада боре бинигар.

Дар банди хаёлат шудаам хаставу зор,
Дар сина ғубори ғаму дар дида гуҳар.

З-авроқи дилам маҳв бикун сахву хато,
Андӯху ғамамро бикун аз сина бадар.

Бар лутфи Ту дорам нигаҳи озу ниёз,
Даргоҳи Туам қиблаи мақсуди назар.

Бар сӯи ғарибон бикушо болу паре,
Бар хонаи дил о, ба раҳи дида гузар.

Чунун шуд

Дар ишки Ту ҳоли мо чунун шуд,
Ғамдида баҳори лолагун шуд.

Мурғи ҳавасам зи нолаю ох,
Аз авҷ фитодаю забун шуд.

Бисёр шунидаам дар ин рах,
Ҳар банда, ки рафт сарнагун шуд.

Дар хидмату бандагию тоат,
Қомат ба мисоли долу нун шуд.

Адҳам, ки чу шоҳи оламе буд,
Бо як сухани Ту раҳнамун шуд.

Чун чома фиканд аз тани хеш,
Саргаштагиаш бaсе фузун шуд.

“Дармон чӣ талаб кунам, ки ишқат”
Бар нолаи ман чу арғунун шуд.

Кас нест, ки пурсад аз ғами ман,
К-аҳволи ту, эй Қамол чун шуд?

Ғунҷаи анбар

Он ҷумла, ки дар банди хаёлат шуда андар,
Дар роҳи Ту дарвешу гадоянду қаландар.

Аз лутфи Ту пайдост хама шуҳрати дунё,
Бар Қайсару Довуду Сулаймону Сикандар.

Бе амри Ту коре нақунад Исию Мӯсо,
Не ҳазрати Хизрат шиканад киштии бандар.

Дар сояи ризқи Ту бувад ҷумлаи олам,
Дар реғи равон об хӯрад мору самандар.

Дарҳои биҳиштат ҷӣ шавад гар бикушой,
То дил бикушояд чу сабо ғунҷаи анбар.

Огаҳ зи ҳама роз

Чун воқифи аҳволию огаҳ зи ҳама роз,
Асрори диламро чӣ кунам пеши Ту ман боз.

Эй кош, ки будӣ чу маро зиндагӣ аз сар,
То дар паи фармони Ту кардам ҳама оғоз.

Гар болу паре доштам аз лутфи Ту, эй Дӯст,
Бар кӯи Ту парвона будам дар паи парвоз.

Бар болу пари сӯхта аз машъали рӯят
То арши самоят задаме дағдағаю ноз.

Дар роҳи талаб кӯш, Чамол, аз паи дидор,
То саъй набошад, нашавад банда сарафроз.

Ҷомаи шеъри куҳан

Гаҳ ба тасвири чаман хомаю дафтар гирам,
Сайри сахрою дамани дона чу кафтар гирам.

По ба гулзор ниҳам, то зи гулистони умед,
Накхати барги суман, лолаю анбар гирам.

Назми аҳбоб кашам то садафи огоҳӣ, То ба
минқори сухан донаи гавҳар гирам.

Гаҳ ба майхона занам ин сари пурсавдой, То
зи миной зақан бодаи кавсар гирам.

Гар ба доман нашавад асли муродам ҳосил,
Тарфидоманфиган аз абраю астар гирам.

Чун каме умр, ки дар рӯҳу равонам боқист,
Ҷомаи шеъри куҳан дар маҳу ахтар гирам.

Лайли ялдо

Лола аз чашми сиёҳат синасавдо гаштааст,
Хуни домон аз хичолат аз ту пайдо гаштааст.

Барги сабзаш зи қабои қомати раънои ту,
Ин саодат лоларо аз ту хувайдо гаштааст.

Ганчи мақсудаш кушояд дар ҳавои ишқи ту,
Он ки аз шурби шаробат масту шайдо гаштааст.

Бо умеди мефитад гул донаи худро ба хок,
Чун адое дар рисолат то ба фардо гаштааст.

Субҳи содиқ медамад, суҳбат маро боқӣ, Чамол,
Беҳтаринам дар ибодат лайли ялдо гаштааст.

Баҳона

Эй мутриби охуназари дурри ягона,
Бардор ғиноеву бизан чангу чағона.

Имрӯза баҳор асту дар он булбулу боғ аст,
Ҳочат ба ғино омадаю шеъру тарона.

Бар чанг бизан чанг, ки дар пардаи ушшоқ,
Бар бода чу ёде равад аз соҳиби хона.

Дар авчи самоъи ту ман аз мастии дидор,
Ин ашк чу дарё кунам аз дида равона.

Оташ ба сарои ғаму оҳам бизан, эй шӯҳ,
То банда наёбад зи ғамаш ному нишона.

Фирор дорад

Оне, ки хабар зи ёр дорад,
Бе бода ба сар хумор дорад.

Он дил, ки бувад асири ишқаш
Дар сина магар қарор дорад?

Ин оташи ишқи ҷовидонист,
Дар дидаю дил шарор дорад.

В-ин хонаи чашм арғувонист,
Бар гираву ғам канор дорад.

Гарди қадамаш ба дида молам,
Гар бар сари ман гузор дорад.

Оне, ки бақо бихоҳад аз даҳр,
Ҷонро ба раҳаш нисор дорад.

Ҳочӣ, зи ачал, ки чорае нест,
Сайдаш манаму шикор дорад.

Завлона шикан, ки дар раҳи ишқ
Ин умр зи мо фирор дорад.

Паймона мудом

Дили ман дар ҳаваси бодаю паймона мудом,
Паи андеша равам дар раҳи майхона мудом.

Ба қадаҳ резад агар сохиби майхона шароб,
Шиканад дар дили ман ҳалқаи завлона мудом.

Чӣ ачаб бошад агар бода бинӯшам ба ғамаш,
Чӣ гуноҳ аст равам бар дари ин хона мудом.

Ба чӣ қор оядам ин умр, ки дар ғурбати ёр,
Чу ба мастӣ нараҳам аз ғаму ғамхона мудом.

Ба саропардаи ишқаш чу қабулам накунад,
Чӣ бувад зистанам бо дили девона мудом.

Накашам даст ман аз шамъи висолаш, ки Ҷамол,
Чун бувад, гар, ки насӯзад пари парвона мудом.

Мачнунбед

Ин беди сархамида бингар чӣ ҳол дорад,
Дил аз касе рамида, ё худ малол дорад.

Ё мубталои ишқи он маҳлиқои Лайлӣ,
Бар тан қабо дарида садҳо хаёл дорад.

Сарве, ки дар бари ӯ рози фалак шунида,
В-ин сар чаро бурида бар худ савол дорад?

Аз боғи гул насими субҳи саҳар хиромон,
Бар кӯи ӯ вазида бар мӯ хилол дорад.

Дар сояш нишастам, аз ӯ садо баромад,
К-ин хоки ашқдида ҷоҳу ҷалол дорад.

Ин хоки қабри Лайлӣ в-ин сабзаи сари ӯ,
Аз ашқи ман дамида, оҳу вубол дорад.

Рахти сафар бояд намуд

Тарфи домони сабо аз нола тар бояд намуд,
Гиря дар роҳи Худо шаб то саҳар бояд намуд.

Ғарқи анвори ҷамоли бемисоли он ҳабиб,
Хонаи дил аз зиё шамсу қамар бояд намуд.

Болу пар бояд кушодан дар ҳавои ишки Ё,
Ҳарду лабро бар сано шахду шакар бояд намуд.

Ганчи мақсуд аз қазо осон намеояд ба даст,
Дар раҳи сидку вафо аз худ гузар бояд намуд.

Мо сари сахрою дил сайри гулистонаш, Ҷамол,
Мерасад рӯзе фаро рахти сафар бояд намуд.

Баҳри ёре будааст

Ин баҳори зиндагонӣ як нахоре будааст,
Ғарқи дарёи ҳавас дар гиру доре будааст.

Орамидан бар каноре одати дилҳо кучо,
Чун сари мо дар ҳавои гулузоре будааст.

Қомати наврустаи сарви равонро бингаред,
Сар кашидан рӯ ба боло баҳри ёре будааст.

Лоларо дар сина доғу хун ба рӯ аз дасти ёр,
Булбули шӯридари савти хазоре будааст.

Ибтидою интиҳои мо ҳама ишқ асту бас,
Чун зи гулзору биёбонаш гузоре будааст.

Бӯи ишқ ояд, Қамол, аз пардаҳои ин ғазал,
Чун зи амрози ниҳони дилфигоре будааст.

Падидор наёмад

Омад хабари ёру ба дидор наёмад,
Дил бурда зи мо дилбару дилдор наёмад.

Бар боди сабо гуфтам ин оҳи диламро,
Бар бод бирафт оҳаму он ёр наёмад.

Аз мо чӣ хато дид, ки он шӯхи ситамкор
Як бор гузар карду дигарбор наёмад.

Побаста ба домаш шудаам зору гирифтор,
Бар сӯи мани сайди гирифтор наёмад.

Бечора дилам об шуд аз ғуссаю ғамҳо,
Ойина ба рӯ кард, падидор наёмад.

Ё сарам орам ба дор

Менатобад рӯи маҳ чун рӯи зебои нигор,
Не бад-он хуршед монад чехрае дорад, ки Ёр.

Рӯи моҳу рӯи хуршед аз чамоли рӯи Ўст,
Заррае аз талъату тоби нигоҳи нуру нор.

Парда бардорад зи рӯяш, нурборон мешавад,
Оташ андар дида резад чун ҳавои шуълабор.

Ман, ки дил бар оташи ҳусну чамолаш бастаам,
Ё бисӯзам ё бисозам, ё сарам орам ба дор.

Бишканад занчири ғамро гар бихоҳад, эй Чамол,
Нозанине, к-аз дили мо мебарад сабру қарор.

Об шудам

Дар ғамат об шудам, об шудам нимашабон,
Чашм барҳам назадам дар ғамат, эй сарви равон.

Моҳи олам ба фалак тоқ буду тоқ чу ман,
Оташе дар маҳу дар синаи ман буд ниҳон.

Ҳоли зорам ба кӣ гӯям, чу маро нест, ки нест.
Чуз ҳамин ояти ишқат, ки бувад маҳрами чон.

Накашам пой аз ин майкада берун, ба Худо,
Гар ба ин бода равад аз тани ман тобу тавон.

Шодӣ ояд чу касе гӯядам, эй хон, Ҷамол,
Масту девонаи ту, ғамзада русвои чаҳон!

Санъати эъҷоз

Гар ёд кунӣ, гуфт, ки ёдат кунам, эй ноз,
Гар шукр кунӣ, куфр макун аз дигар оғоз.

Эй, он ки шароби ту бувад шарбати имон,
Аз савму салоти ту шавад ғунчаи дил боз.

Гуфтам, ки агар дар раҳи ту кушта шавад кас,
Гуфто, ки бувад куштаи мо дар ҳарами ноз.

Огаҳ набувад банда зи асрори таомул,
Кас тоб надорад, ки кушояд ҳама ин роз.

Гуфтам, ки маро зистан аз баҳри чӣ бояд,
Гуфто, ки бисанчам самари санъати эъҷоз.

Умед

Эй соҳиби лутфу караму фазлу иноят,
Ман бар сари онам, ки кунам чон ба фидоят.

Як лутф намо, ҷониби ман ҳам гузаре кун,
То хок шавам, бўса занам аз кафи поят.

Донам, ба ҳавои Ту гирифтор басе ҳаст.
Танҳо на манам баста ба ин ҳусну малоҳат.

Саргашта, Ҷамолам ба умеде, ки дар ин раҳ,
Дар во шаваду бол кушоям ба ҳавоят.

Хилъат кучо

Эй ки зебо ҳастию зеботаре мислат кучо?
Тарси он дорам, ки гӯям, эй фалон, аслат кучо?

Хилвати шабҳо шароби талхи ҳичрон мехӯрам,
Эй варои парда, гӯям аҷри ин хилват кучо?

Сад ҳазорон чодаре пӯшида дорад рози Ту,
Роздорони сароятро сару хилъат кучо?

Ман, ки тоби як нигоҳатро надорам, водарег,
Ман кучою он нигоҳу дидани рӯят кучо?

Ғофилам аз рози Ту, бар лаб саноят мекунам,
Лаб кучо, васлат кучою ин ҳама васфат кучо?

Шарми гуноҳ

Сархамам пеши ту, эй Дӯст, ман аз шарми гуноҳ,
Гунаам зарду хазон асту дилам хонаи оҳ.

Эй, ки пок астию хоҳӣ, ки ҳама пок бувад,
Пас бубар аз дилу аз қони ман ин доғи сиёҳ.

Ашки ман ҳалқаи чашм асту дуо дар кафи даст,
Ба умеди сар аз ин хок бурунам чу гиёҳ.

Дар ғамат сӯхтаю обу адоям, ки ба ин
Оби чашмони ману ин дили девона гувоҳ.

Донам аз раҳмати Ту фатҳ шавад боби мурод,
Юсуф аз лутфи Ту дарёфт шаҳӣ аз тағи чоҳ.

Давлате беш нахоҳам, ки маро кофию бас
Раҳмату мағфирату иззату икрому паноҳ.

Сарои ҳавас

Дар дашту даман лола дамидаст, чӣ зебост,
К-аз сурхии он хусни чаман хубу дилорост.

Дар тоби ниғаҳ рангшикан хомаи хуршед,
Бар оҳи фалак рехт ҳама хун, ки шафакрост.

Бар тиру камон ҷомаи хушранг музайян,
Бар Нуҳи набӣ аҳди Худованд мубаррост.

Бар боди сабо нарм вазидан чӣ сафое,
К-аз боли саҳобе нафаси хубу гуворост.

Шаб чодари асрор ба афлок кашидаст,
Дар чоми таҳаччуд назари олами болост.

Ҳайҳот, ки дар мазҳари анвор ҳама хуш,
Ғофил зи қазову қадару хонаи уқбост.

Ҳар дил, ки дар он нест ҳадиси маю маъшуқ,
Фарқе накунад он, ки ҳасе ё гули наъност.

Ҳайратзадаам дар сари бозори таҷаммул,
К-эъҷози Худованд ба сад ранг мучаллост.

Ҳочӣ, зи ҳавою ҳаваси умр гузар кун,
К-ин хона сарои ҳавасу лонаи анкост.

Ғами чудой

Ба тавофи Каъба рафтам, ба умеди ғамзудой,
Ки асар зи Ёр ёбам, диҳадам зи ғам раҳой.

Сухане ба ёдам омад зи чакомаи Ироқӣ,
“Ки буруни дар чӣ кардӣ, ки даруни Хона оӣ”.

Ғами ман зиёдатар шуд, набувад зиёда аз ин,
Чу ба ҳолате фитодам, ки бувад маро риёӣ.

Ба канори остонаш диҳадам иҷозате гар,
Шабу рӯзу моҳу соле зи ғамаш кунам гадой.

Лаби домани вафояш надихам зи дасти худ сар,
Ки шароби талхи ҳаҷраш набарад ғами чудой.

Наравам зи остонаш ба умеди он, ки гӯяд,
Ту биё, Чамоли ҳоҷӣ, ки зи бандағони мой.

Соҳибнаво

Эй ҳақими лоязоли дар раҳи васлат ҳаво,
Ошиқони мубталоро марҳами ишқат даво.

Ман асири ишқаму бар худ надорам ихтиёр,
Ҳасба мо анта ташоу қад якун ал-муддаъо.

Чун миёни як кафи ҳоке ту халқам кардай,
Холиқию ҳар чӣ хоҳӣ бар ту ин бошад раво.

Гар ба лутфе бингариям, дил зи шавқ ояд бурун,
Ин гадои бенаво гардад шаҳи соҳибнаво.

Хандон омадӣ

Эй нигоро, ин чӣ шӯре дар ҷаҳон андохтӣ,
Оламе дар оташу оташ ба чон андохтӣ.

Мо ҷамоли рӯи ту бо ҷашми дил дарёфтем,
Дидаро дарке набуд онро ниҳон андохтӣ.

Чодар аз ҷеҳра барафкан, то бубинам рӯи ту,
Пардаро ҷадре чӣ бошад, чун дар он андохтӣ?

Бар гулистони дилам, эй баски хандон омадӣ,
Пас ҷаро дарду ғамро дар миён андохтӣ.

Илҳом

Мурғи илҳомам париду рафт аз ман ногаҳон,
Дар сарам ҳарфе намеояд, ки орам бар забон.

Нест андар шеъри ман ранге зи хони маънавӣ,
Хомаи ақлам шикаст аз инқилоби хасми ҷон.

Дил ба ғам афтода, аз дарёи тан хун мехӯрад,
Хотирам паҳну парешон асту заъфе дар баён.

Яъсу навмедӣ хаёлам сарду вайрон кардааст,
Зоғи бадгавҳар ба чонам карда аз ғам ошён.

То ки аз байзи муҳаббат нутфае ояд бурун,
Оташе бояд, ки ангезад шароре дар ниҳон.

Ё Раб, аз ёдам мабар илҳоми саршорам зи ишқ,
Чун надорам ғайри ин, то ки бимонад як нишон.

Шеър

Гар ба назме хомаи моро иродат мешавад,
Шеър ҳам монанди тифл аз мо вилодат мешавад.

Шеърро таҳрир бояд, кӯдаконро тарбият,
Шеъри хубу тифли некӯ ҳам ибодат мешавад.

Эй зиҳӣ, он ки сабуи бодаи маънӣ дар ўст,
Ганчи маънӣ ҳар кӣ дорад, босаодат мешавад.

Шухрати Абб-ул-маъонӣ¹ то ба ҳадде шуд баланд,
То қиёмат шеъри ноби ў кироат мешавад.

Шаҳсутуне дар ғазал чун Ҳофизи Шерозӣ аст,
Сар ба афлоки сухан қадраш зиёдат мешавад.

То ба домони ғазал роҳе дароз аст, эй Ҷамол,
Гар Худо хоҳад, дуои мо иҷобат мешавад.

1 – Мирзо Абдулқодири Бедил

Бенасиб

Аз гулистони чамолат мо ғарибон бенасиб
Дил шуда зулматсаро, аз нури тобон бенасиб.

Дар сабӯи мо шароби талхи хичрон кардаанд,
Аз шаробу аз наботу нуқлу райҳон бенасиб.

Ваъда бар боғи биҳиштат додай, эй бевафо,
То гузорӣ бе висолат зору гирён бенасиб.

Гар шавад моро муяссар дидани дидори ту,
Бигзарам аз он биҳишту хуру ғилмон бенасиб.

Чавҳари одам чу сунъу санъати дастони туст,
Мегузорӣ пас чаро сарсону хайрон, бенасиб.

Дар ҳавои ишқи ту оташ ба дил дорад Ҷамол,
Ин гадои хокбарсар синабирён, бенасиб.

Хоксорӣ

Кори ишқи дӯстро сахле ба чон пиндоштам,
Талх омад ҳосили тухме, ки дар он коштам.

Дуд буду оташе гашту ниҳонам даргирифт,
Не бад- он қадре, ки онро ман чунон ангоштам.

Ҷомаи тақдири ишқаш бар танам омад калон,
Мижжаи тарғаштаро бори гарон бардоштам.

Ман ҳамон хокам, ки гардам то ба пое мерасад,
Пас кӣ бошам, ки ба номаш ин забон бардоштам.

Хоки пойи Дӯст будан бехтарам бошад, Ҷамол,
Сар ба хокам, хоксорӣ дар миён бигзоштам.

Танҳо наем

Ёри мо бо мо карин асту бувад ҳамрози мо,
Боҳабар аз тоату андешаю ағрози мо.

Мо дар ин дунё ғарибу бекасу танҳо наем,
Ҳаст ёре дар ғами мо, бишнавад овози мо.

Бар нигоҳи мо малакро чун муваккал кардааст,
Қудрате дорад, ки бардорад зи дил амрози мо.

Даъвати доъӣ қабули даргаҳаш бошад мудом,
Ғар зи дил ояд бурун ҳар матлабу ибрози мо.

Дар ҳавои васли чонон болу пар бикшодаем,
Бояд аз саҳрои ишқаш бигзарад парвози мо

Мушти хокеро мақоме дода дар дунё, Чамол,
Ҳар чӣ хоҳад мекунад бо ин дили пурнози мо.

Мадди умед

Бар лаби дарёи ишкати дидагирён омадам,
Хотирам пайванди васлати шудпарешон омадам.

Ҷазри дарёи муҳаббатро бувад мадди умед,
Бо умеди баҳри рӯят зору хайрон омадам.

Ҷуз таассуф дар кафи дил як садое нест, нест,
Бандаи шарманда сӯят ғарқи исён омадам.

Тавбаҳо кардам, дареғо, тавбаҳо бишкатаам,
Аҳдро ин дам ба мӯят баста дар ҷон омадам.

Мерасад гоҳо зи гулзори муҳаббат бӯи меҳр,
Меҳри гулдорам, ба бӯят бар гулистон омадам.

Мустамандони ғаматро ранг бину ҳол пурс,
Ман ғаме дорам, ба кӯят ашкборон омадам.

Нафс

Дар китоби зиндагӣ як саҳфаи тақдири мо
Ғорати чон мекунад ин нафси оламгири мо,

Ақли мо дар банди нафсу пой мо занҷирбанд,
Нест ёре, бишканад ин ҳалкаи занчири мо.

Чун кунам, ин нафси аждар зодаи аҳриман аст,
Чун ба дандон мекашад аз домани тадбири мо.

Ҳар талоше мекунам дар вачҳи ислоҳам, вале
Ранги занбе¹ мечакад дар сафҳаи таҳрири мо.

Мустаманди холи хешам, зору хайронам, ки чун
Чархи гардун мекунад андешаи тақрири мо?

1 – Занбе – гунохе.

Дили бедор

Дида дар хобу дили бедор дорам ман ханӯз,
Орзӯе дар пайи дидор дорам ман ханӯз.

Шаб чароғи дил фурӯзон мекунад оини ишк,
Сайри боғу лолаю гулзор дорам ман ханӯз.

Ҳоли дил бо кас нагӯяд, он ки донад рози Ё,
Рози дил пӯшида аз ағёр дорам ман ханӯз.

Хилвати шабҳо чу ёдаш мекунам бо як ҳавас,
Дар муҳаббат дидаи бедор дорам ман ханӯз.

Сар ба савдои рухаш парвонасон ояд ба чарх,
Як сари девонаи даввор дорам ман ханӯз.

Болу пар бикшодагонро танг меояд қафас,
Ғурбате дар ҳалқаи паргор дорам ман ханӯз,

Амри дил шуд кори мо, бо кӣ бигӯям, эй Ҷамол,
Он чӣ аз дил мерасад, аз ёр дорам ман ханӯз.

Надомат

Бархезу таҳорат кун, чун вақти иқомат шуд,
Бар аҷз ибодат кун, наздики қиёмат шуд.

Ин вақти ҷафопеша чун теғ ба дасти ўст,
Аз рўзи азал, бингар, дар кори ҳичомат шуд.

Аз хоби зиёди шаб парҳез ба ҷон бояд,
Оне, ки тиловат кард, аз аҳли каромат шуд.

Бо илм бикун равшан қошнои дил, ҷоно,
Беилм бaсе дидам саркўби маломат шуд.

Гоҳе ту назар мекун бар хеш чу ойна,
К-аз мо чӣ хато рафту аз мо чӣ ғаромат шуд.

Сармояи мо, Ҳочӣ, афсӯс, ки афсӯс аст,
Ҳар саҳву хатои мо боиси надомат шуд.

Махвашам

Ман асири он нигоҳи нозанини махвашам,
Бастаи зулфи сиёҳи дилрабою дилкашам.

Ишқи бедармони моро дидаи гирён зи Ў,
Тан гирифтори табу дил дар канори оташам.

Орзӯ дорам, ки боре бигзарад аз кӯи мо,
Сурмасо хоки раҳашро даври чашмонам кашам.

Гарчӣ таҳдиде ба чонам мекунад ҳичрони Ў,
Ман вале аз ин ҳавою дарди ҳичронаш хушам.

Қиблаю меҳроби худро сӯи Ў кардам, Ҷамол,
Ман талабгори шароби софу ноби беғашам.

Гулзор шуд

Ин баҳори нозанин аз барги гул гулзор шуд,
Аз насими тозааш субҳи саҳар бедор шуд.

Накҳати сарву суман дар домани боғаш зиёд,
Базри ишқу ошиқӣ дар синаи дилдор шуд.

Дар лабони булбулон васфи чамоли ёр ҳаст,
Ғунча дар ҳоли шукуфтан чун ба ин иқрор шуд.

Ошиқи бечораро дарде фузун аз тоби ишқ,
Дида аз ашки муҳаббат мижжааш пурбор шуд.

Даври айёми шабобам ёд меорад баҳор,
Чун ҷавониҳои мо шавқу ҳавас бисёр шуд.

Меравад аз нав баҳору боз меояд, Ҷамол,
Ҷуз баҳори умри мо давре, ки нотақрор шуд.

Пайки лохутӣ

Пайки лохутӣ зи дашту боғу бустон мерасад,
Сайри наврӯз асту моҳе бар шабистон мерасад.

Мебарад аз сина яъсу аз дили мо сад ғубор,
Шоми ғам дар қалби мо охир ба поён мерасад.

Оби Кавсар шуд чакон аз гиряи абри баҳор,
Файзу эҳсон аз сахои абри найсон мерасад.

Ҳалқа бар гӯши сияҳгӯшу гули савсан чи хуш,
Бӯи мушқу анбар аз боғу гулистон мерасад.

Абри борон пора шуд аз нафҳаи боди сабо,
Субҳи содиқ медамад, хуршеди тобон мерасад.

Мешукуфад дар лаби мо ғунҷаи шодӣ, Ҷамол,
Чун ба қон омад фараҳ, дарде ба дармон мерасад.

Сайри куҳсорон

Сайри дашту кӯҳсорон бо рафиқе ботамиз,
Ё ба сайри боғу саҳро бо ду се ёри азиз.

Пораи ноне шикастан дар лаби дарёву руд,
Беҳтар аз нуқлу шароб асту кабоб асту набиз.

Занги дилро мебарад сайру тамошои Ватан,
Хуррамӣ орад ҳавои дашту саҳрои ариз¹.

Хайма бар саҳро бизан, дилро раҳо кун аз қафас,
Бигзар аз қанду наботу мағзу бодому мавиз.

Дидахоро бар гулоби чашмасорон кун ғариқ,
Соғари лабро ба оби сарду шаффофу лазиз.

Баҳра бардор аз сафои рӯзгорону вале,
Ёди ёри меҳрубон кун, ки туро бошад ҳафиз.

1 – Ариз – васеъ, кушод.

Фасли баҳор

Боди сабо сӯи чаман меравад,
Бар гули наъною суман меравад.

Сабза чу аз хок зи нав сар кашид,
Тарма саропо зи кафан меравад.

Шаршара – шаҳболи малак, дар садо,
Рӯди равон сӯи даман меравад.

Фасли баҳор омада айёми гул,
Ғуссаю ғамҳои куҳан меравад.

Бӯи абиру суману нозбӯ,
Бар ҳама ҷо мушки Хутан меравад.

Хуни гул аз хома чакон кун, Ҷамол,
К-аз гулу гулзор сухан меравад.

Борони навбахор

Аз пайки пуртаронаи борони навбахор,
Файзе ба мо расидаву ғам рафта бар канор.

Савсан сарои сина ба борон кушодааст,
Бар ашки абр мебарад аз синаҳо ғубор.

Бар тан қабо дарида яке кундатоки пир,
Ҳардам вузӯй карда ба ин доди Кирдигор.

Яъсе ба дил зи чак-чаки борон гирифтааст,
Мурғе, ки буда дар ғами фардои рӯзгор.

Сайри сабо ишора ба наврӯз мекунад,
Бар истивои соати шаб бар хати наҳор.

Омад зи сӯи майкада ин фасли тозарӯй,
Май аз лабаш чакидаву масти ҳавои ёр.

Берун бикаш зи сина дилу дида во бикун,
Як лаҳзае чу омадаю меравад баҳор.

Наврӯз

Гунча бикшояд даҳону гул барояд аз хичоб,
Гуларӯси нозанине, бефаранҷӣ, бениқоб.

Муғчаи обистан аз хамёзаи гул во шавад,
Чаҳ-чаҳи булбул кушояд дидаҳои пур зи хоб.

Боди наврӯзӣ, ки пайки резаборон медихад,
Ашки шодӣ мечакад аз гӯшаи чашми уқоб.

Тундар аз нойи фалак ғамбода месозад бурун,
Вақти тавлиди маҳ омад, пир мегардад шубоб.

Ҷома рангин омада тиру камон дар пушти дар,
Ғам ба поён мерасад дар хонаи танги хубоб.

Сӯи чонон мекашад

Сар ба боло, ғунчаи гул оби борон мекашад,
Бар сабо нолида булбул оҳу афғон мекашад.

Шаб зи рухсори фалак чун мебарад нуру зиё,
Пардаи шабро зи кокул моҳи тобон мекашад.

Сабза мерақсад ба оби тоза аз рӯди равон,
В-оби чӯро барги сунбул сӯи домон мекашад.

Бастаи боди баҳорам, к-ӯ ба сад бўсу канор,
Аз лабони хирмани гул бўи райҳон мекашад.

Ҳар касеро рағбате бошад ба ҳайси худ, Чамол,
Ошиқонро ғусса бар дил сӯи чонон мекашад.

Боди навбахор

Атри суман ба домани ин боди навбахор,
Шарми чаман зиёда дар ин дашту лолазор.

Дил табли ноз мезанад аз ғояти фарах,
Бар отифоту наҳзати зебои майсазор.

Сайри сарои ишқаму дар дидаам фуруғ,
Дар мазҳари нигоҳи ман он шӯҳи гульбузор.

Тарфи чаман ба соқию май мекашад маро,
Шурби шароби Кавсару дидори он нигор.

Ёди ғариб

Досак аз шаҳри ғарибӣ сӯи мо парвоз кард,
Зери боми хона омад, лонаеро соз кард.

То ки дар лона гузорад байзаи боғи умед,
Дар ҳавои зиндагӣ оҳанги дил оғоз кард.

Мурғакони рафта, бин, сӯи ватан боз омаданд,
Ҳар яке бар шоҳае савту наво пардоз кард.

Пораи хоки Ватанро дӯст медорад ҳама,
Шукри Яздон мекунам, к-ин ҷумларо эъҷоз кард.

В-эй ғариби рафта, боз о, ки дуоғӯи туям,
Модар аз меҳри ту оғӯши вафоро боз кард.

Кай расад пирохан аз Юсуфи гумгаштаи мо,
К-ин қадар чархи фалак бо ғами дилҳо ноз кард.

Бар забон ёди ту омад, агар, эй ҷони падар,
Ман нагуфтам, дили ман хоҳиши худ иброз кард.

Кӯҳи матин

Чун саропарда ба шамсу камарӣ, кӯҳи матин,
Ҷонишастии малакию мақари Рӯҳи Амин.

Моту ҳайронам аз он қуллаи сар бар фалакат,
Чун тавонам бирасидан ба ҷару боли ҳасин.

Дидаро рағбати дидори ту орад баҳудо,
Чун макони камарию шафақи нури яқин.

Гулу гулзори чаман дар лаби домони ту чо,
Бӯи гулбоғи ту ояд ба ман аз боди барин,

Рӯи домони ту чодар зада он абри сиях,
Мебарорад ғами дил бо арақи рӯи ҷабин.

Лаззати баргу гиёҳу камару арчаи тар,
Ҷӯи об аз ҳами гесӯи ту орад ба замин.

Савти булбул ҷӣ хушу зам-замаи кабки дарӣ,
Бо садои ҷаҳақи шар-шара ояд ба танин.

Ба Худо шукр, ба ин гӯшаи зебои Ватан,
Мебарад аз дили ман ғурбати дунёи ҳазин.

Хуршед

Эй партави рахшанда чу дар дидаи мой,
Дар нури ту поянда чаҳоне ба зиёй.

Дар ғайбати ту рӯи чаҳон тираю торик,
Махро набувад он чӣ туро дидакушой.

Бе нури ту набвад самар аз олами мавҷуд,
Бе тоби ту шарманда ҳама рӯ ба сиёй.

Садҳо шикан аз ғамзаи ту дар тани алмос,
Садҳо назар аз сурати ту ғамзанамоӣ.

Бар доди Худо шукр, ки аз гунбади кайҳон,
Тобанда чароғе, ки кунад роҳнамоӣ.

Шукри истиқлол

Аз фазои ин Ватан савту наво ояд ба гӯш,
Шодию хурсандии аҳли вафо ояд ба гӯш.

Тӯй дорад Тоҷикистон, тӯи истиқлоли ӯ,
Аз садои мутрибони хушнаво ояд ба гӯш.

Мо, ки дар хоки Ватан чун барги гул сабзидаем,
Набзи меҳр аз қалби мо аз синаҳо ояд ба гӯш.

Лаб кушояд пиру барно ҳар гаҳ аз номи Ватан,
Шукри истиқлолу ин сулҳу сафо ояд ба гӯш.

Рамазон

Рӯзадоронро башорат, моҳи райён¹ омада,
Юсуфи гумгашта аз нав сӯи Канъон омада.

Бар тасобиҳу таровиҳаш камар барбастаем,
Бар фалак, инак, садои хатми Қуръон омада.

Накхати гулбаргаҳои боғу бустони биҳишт
Чун абире аз даҳони рӯзадорон омада.

То зи тӯфони гунаҳ созад халос ин ҷони мо,
Киштии Нӯҳи набӣ бар аҳли имон омада.

Дар забону қалби мо, бингар, ҳазорон иллате,
Як табибе бар илочи дардмандон омада.

Аввалу авсат чу моро раҳмат асту мағфират,
Охараш баҳри наҷоти мо зи найрон омада.

Тоби ҳачри он надорам, чун ба ҳангоми видоъ,
Синаҳои доғро чашмони гирён омада.

Шоми Қадр омад сано гӯ то саҳар, Мирзоҷамол,
Чун малак бар сӯи мо аз кӯи Ҷонон омада.

1 – Райён – тоза, сабзу хуррам.

Ватанро дӯст медорам

Ватан дорам, ки тору пуди ўро дӯст медорам,
Ман ин боду ҳавои лолабўро дӯст медорам.

Зи хуни нофа дорам катраи меҳре ба хоки ў,
Шукуфон ғунчаҳои хоки ўро дӯст медорам.

Ба дунё надҳам ин дарёю ин рӯди равонашро,
Ман ин дарёю рӯду оби чўро дӯст медорам.

Чӣ шаҳде аз забони модарӣ резад зи лабҳоям,
Забони шахду ноби содагўро дӯст медорам.

Ҳумои бахту иқболи Ватан пар мезанад имрўз,
Ман ин бахту барору обрўро дӯст медорам.

Чамол, аз дашту боғу гулшану гулзор мефаҳрам,
Ман ин боғу чаман, ин дашту кўро дӯст медорам.

Нишон

*Ба устоди арҷманд Давлати
Раҳмониён дар рӯзи мавлудашон*

Локии азму иродат баста доим дар миён.
Давлатат поянда, эй устоди мо, Раҳмониён,

Ахтари бахту саодатро дурахшон бинаме,
Бар саре, к-аз сайди маънӣ шеър карда ошён.

Мо, ки ғаввосони баҳри шеъри волои туем,
Мадду чазраш дилкаш асту мавчи болояш дамон.

Кохи назмат устувор аз шеъру абёту ғазал,
Доди маънӣ медиҳад дар арсаи назми ҷаҳон.

Сабки лохутист ин дам сабки ашъори Шумо,
Болу пар дорад сухан дар гулшани шеъри равон.

Рӯзи мавлуд асту моро ҳадя бошад ин ғазал,
Шояд, аз баҳри сухан як катрае монад нишон.

Ҳисор

Сарзамини кӯчакам, эй мулки зархеи Ҳисор,
Меҳри дилро ман ба хокат карда бо шеърнам нисор.

Парниён бошад маро ҳар санги рӯи хоки ту,
Эй Ватан, эй маскани мардони поки рӯзгор.

Куллаҳои сар ба афлокат сафедасту базеб,
Савти рӯди кӯхсорат мебарад аз дил ғубор.

Гулшану боғу чаманҳои ту сабзу хуррам аст,
Эй диёри бостонам, аз ту дорам ифтихор.

То даме дар сина дорад як нафас Мирзоҷамол,
Аз Худо хоҳад бароят равнақу авҷу барор.

Падар

Дарди бедармони худ аз мо ниҳон кардӣ, падар,
Ғам зи мо бурдию чабре худ ба чон кардӣ, падар.

Ёди рӯят мекунам аз дидаам хун мечакад,
Рафтию оҳам ба дил бори гарон кардӣ, падар

Бемаҳал омад аҷал дарке накардам, вой, вой,
Ин чӣ рахте аз бари мо ногаҳон кардӣ, падар.

Ноз мекардам ба зери сояат чун навниҳол,
Сояат аз ман рабудию хазон кардӣ, падар.

Серӣ аз дидори ту моро муяссар ҳам нашуд,
Ин чи ғадре бар сари мо ташнагон кардӣ, падар.

Такаягоҳам, раҳбарам будӣ, падарчони азиз,
Бенасибам з-ин ҳама дар ин ҷаҳон кардӣ, падар.

Қарзи фарзандии худ пешат накардам ман адо,
Сад алам пайваста бар рӯху равон кардӣ, падар.

Бар дуоям аз Худо хоҳам бароят раҳмате
Ғурбатеро то қиёмат дар миён кардӣ, падар.

Хумори модар

Ин саҳар моро хумори дидани модар гирифт,
Дар дили мо ғуссаю анбӯҳи ғамҳо дар гирифт.

Дар ҳузури модарам дунёи ғам бегона буд,
Дар набудаш абри чашмам чун шафақ озар гирифт.

Бар навозишҳои ӯ ман ончунон пазмон шудам,
Чун тавонам ин ҳаёти рафта аз сар гирифт.

Дар чабини модарам нури Худо тобанда буд,
Партави нуру зиёро он маҳу ахтар гирифт.

Дар назар ояд маро ҳар дам қади болои ӯ,
Сарви раъно ин сахоро аз қади ӯ баргирифт.

Сабзу зебо дар нигоҳам гавҳари чашмони ӯ,
Дар машомам бӯи ӯ ҳангома аз анбар гирифт

Ҳайфи умре, ки накардам хидматашро он чунон,
Аз қазо омад ачал, аз домани модар гирифт.

Модар

Барги умри модарам боди хазон барканду рафт,
Ғуссаю ғам бар дили мо як чаҳон афканду рафт.

Рӯзи наврӯз омаду сайри гулистонам кучо,
Хотирамро кард модар то қиёмат банду рафт.

Ҳар баҳорон чӯям аз хоки мазораш бӯи ӯ,
Бӯи мушқу анбараш рӯҳу равон оганду рафт.

Чун равад аз ёди ман дунёи модар, эй Ҷамол,
Карда меҳрашро ба чонам чун нишон пайванду рафт.

Չափորոպա

Аз ҳама зеботар аст

Модари ман аз ҳама зеботар аст,
Дар нигоҳам аз ҳама волотар аст.
Дар чабинаш машъали нури Худо,
Партави рахшанда моҳу ахтар аст.

Неъмате гар медихад боре Худо,
Ман аминам, к-аз дуои модар аст.
Назди Яздон қадри ӯ бошад баланд,
Ҳам баланд аз моҳу меҳри ховар аст.

Ашки ӯ дидам ба рӯи чонамоз,
Ин ҳамон ғамҳо зи чашмони тар аст.
Гиряро пинҳон чӣ сон созад, ки ӯ,
Як гуле дар гулшани нилуфар аст.

Дар дуояш номи фарзанд асту бас,
Баҳри ӯ дорад ба дил садҳо ҳавас.
То шавад пайванди чонош некном,
То зи боди давлаташ гирад нафас.

Модарамро гарчи чашмони тар аст,
Оби чашмонаш вале аз Кавсар аст.
Меҳр дорад он қадар, к-аз меҳри ӯ
Пойбарҷо ин ҳама баҳру бар аст.

Эй, ки мечӯӣ ба олам чаннате,
Чаннати ту дар ризои модар аст.
Хидматаш кардан муқаддас дон, ки ӯ,
Мурғи иқболи туро болу пар аст.

Модарам

Бо вучуди хирагиву хастагӣ,
Чашмҳои нилранги модарам
Махзани меҳру сафои зиндагӣ,
Сурмазебу сурмазебу сурмазеб.

Нури моху нури меҳри ховар аст,
Ранги рӯи сап-сапеди модарам.
Абрувонаш чун ҳилоли осмон,
Усмазебу усмазебу усмазеб.

Мӯ ба ранги моҳ карда ӯ сафед,
Дар чилои нурҳои пурумед,
То дуои ӯ зи нури бомдод,
Ҷома пӯшад аз қабои нури шед.

Модарам шабҳо нахуфта соате,
Як даме нодида хобу роҳате,
Баҳри фарзандон чигар хун кардааст,
Ашк аз чашмон чу Ҷайхун кардааст.

Сароб

Менамояд пеши чашмонам сароб,
Модарам биншаста рӯи рахти хоб,
Аз варои шишаҳои равзана
Дида медӯзад ба сӯи офтоб.

Мавчи охашро зи дарёи вучуд,
Бо танини шеърҳои ховарӣ,
То ба соҳилҳои лабҳо мекашад,
То набошад мавчи ғамҳоро суъуд.

Соати деворияш болои сар
Аз гузашти умр медодаш хабар,
То ба ҳоло дар тани деворҳо
Монда аз чашмони зебояш асар.

Ғарқи дарёи хаёлам, гоҳ-гоҳ
Мерасад бар гӯши ман овози ӯ,
Дил ба ёди модарам гум мезанад,
Дар ҳавои кулбаи дарбози ӯ.

Марги модар

Рӯзи наврӯзию вақти чоштгоҳ,
Ҷома тар шуд аз ғиреву оху воҳ.
Ҷокдӯзе дӯхт баҳрам аз қазо
Ҷомае аз ҳуллаи мушки сиёҳ.

Соя зад бар сар саҳоби шумрӯ,
Боди ғам зад сила бар чашмону рӯ.
Лоларо дар сина доғ омад паид,
Модари бечораам дунё надид.

Дехи ман

Дехи ман, чун дар канорат рустаам,
Дил ба ҳар як сангу хорат бастаам.
Аз ту дуриҳо кашидам як замон,
Ман аз ин дурӣ ба чонам хастаам.

Кӯчабоғат ҳар кучо ҷойи ман аст,
Рӯи хокат нақши поҳойи ман аст.
Дар тани ҳар як чанорат изи ман,
Ёди ёри дидаоройи ман аст.

Дар канорат модари ман хок шуд,
Рӯҳи хоҳар бар ҳавои пок шуд.
Ду бародар рафт аз дастам ба хок,
Бо падар, к-аз ӯ дилам садчок шуд.

Ин қадар ғамҳо, ки бар дӯши ту аст,
Ин қадар ғавғо, ки бар гӯши ту аст.
Асрҳое даргузар аз роҳи ту,
Мавҷи дарёҳо ҳамогӯши ту аст.

Дехи ман, ҳар чор фаслат аз ман аст,
Шодию ғамҳои наслат аз ман аст.
Ту бароям шишаи оинай,
Он чӣ мебинам зи васлат аз ман аст.

Ҳар гаҳе бар сӯи ту дил мекашад,
Сабза сар аз хонаи гил мекашад.
То наёзорад маро як санги роҳ,
Сабза аз болои он чил мекашад.

Бе ту ман гӯё, ки ҳастам дар қафас,
Танг мегардад маро роҳи нафас.
То даме ҳастам канорат, мебарам
Зиндагиरो, эй Ҷамол, бо сад ҳавас.

Душанбе

Ваҳ, чӣ шаҳре гул ба домонат базеб,
Сабзу хуррам боғу бустонат базеб.
Маскани тиру камон, фаввораҳо,
Машъали нури шабистонат базеб.

Эй Душанбе, пойтахти тоҷикон,
Бахту иқболи ту бошад ҷовидон.

Мевазад боди саодат ҳар замон,
Медихад аз мо башорат бар ҷаҳон.
К-ин ватан ободу зебо гаштааст,
Ханда бар лабҳои ҳар пиру ҷавон.

Ман ҳамефаҳрам, ки дорам ошён
Дар канори шаҳри маҳбубе ба чон.

Парчами бахту саодат парфишон,
Рукни давлатдории мо дар Нишон.
Ҳайкали Исмоили Сомон баланд,
Рӯдакӣ бар гунбади шеъри равон.

Эй хучаста, шаҳри ободу ҷавон,
Давлатат поянда бодо дар ҷаҳон.

Оби дарёи ту соф асту зулол,
Аз ҳавоят кас намасбад завол.
Шодам аз авҷу барорат, эй Ватан,
Эй Душанбе, шаҳри зебои Ҷамол.

Аз Худо хоҳам, ки эй шаҳри ҷавон,
То абад бошад баҳорат беҳазон.

Ватан

Эй Ватан, ҳубби ту имони ман аст,
Бо ту будан аҳду паймони ман аст.
Бе ту ман як дам надорам роҳате,
Чунки меҳрат дар дилу ҷони ман аст.

Ин ҳавои ту дилоро баҳри ман,
Анбаросою гуворо баҳри ман.
Дар канорат бегаму осудаам,
Чун пари кӯ санги хоро баҳри ман.

Булбуле гар нола дорад дар ҷаман,
Дар забонаш номи ишқ асту Ватан.

Боғу роғат гулбасар бошад мудом,
Аз гули наъною садбаргу суман.

Қимати хоки ватанро, эй азиз,
Аз фироқи дӯстдоронаш бипурс.
Аз ғарибони чигархуни Ватан,
Аз ғуруби моҳи тобонаш бипурс.

Хидмататро аз дилу чонам кунам,
Хори ту чун гул ба домонам кунам.
Чун бароям ту азизӣ, эй Ватан,
Хоки покат рӯи чашмонам кунам.

Тӯти Тӯда

Тӯти Тӯда, меваи боғи бихишт,
Лаззату меҳри ту моро дар сиришт.
Васфи номат мекунам бар сад забон,
Бо ҳамон меҳре, ки дорам дар сиришт.

Файзу эҳсони баҳорон тӯти мо,
Фаҳри мову ҳамдиёрон тӯти мо.

Тӯти балхӣ аз Сари Хосори ман,
Равнаке дорад зи ту бозори ман.
Файзи дастони ниёғони манӣ,
Аз ту мегирад нишон осори ман.

Файзу эҳсони баҳорон тӯти мо,
Фаҳри мову ҳамдиёрон тӯти мо.

Тӯти балхӣ ҳар кучо бисёр аст,
Дар Бадахшу Бохтару Фарҳор аст.
Лек тӯти Тӯда ширинтар аз он,
Баҳри дӯсту дидани дидор аст.

Файзу эҳсони баҳорон тӯти мо,
Фаҳри мову ҳамдиёрон тӯти мо.

Пур зи шаҳду шарбате ин хони мо,
Шукри баҳту давлату даврони мо.
Баҳри меҳмон хони худ густурдаем,
Ҳар кӣ ояд, мешавад меҳмони мо.

Файзу эҳсони баҳорон тӯти мо,
Фаҳри мову ҳамдиёрон тӯти мо.

Баҳори деҳа

Пуртароват сабзаҳо болои деҳ,
Чун гилем аз сабза зебою малеҳ.
Тепшаҳо бар сар кулоҳи аҳзарӣ,
Даштҳо бо ёлаҳо бо ҳам шабеҳ.

Бар гули қоқӯст занбӯри асал,
Нӯшдору мебарад баҳри касал.
Мурғакони малламӯ бо чир-чирик,
Мебаранд аз як маҳал бар як маҳал.

Баччаҳо ҳар сӯ ба болои алаф,
Бо кашокаш паҳлавонӣ мекунанд.
Тубзанҳо дар даво-дав ҳар замон,
Баҳри голе шодмонӣ мекунанд.

Як тараф биншаста, мардум интизор,
Дар ҳамии марза, рӯи майсазор.
Пода меояд, ки чангаш дар фалак,
Аз канори тепаҳои кӯҳсор.

Баччаҳо ҳар сӯ даво-дав мекунанд,
Шодию хурсандӣ бо ҳам мекунанд.
Баччагӣ беҳтар зи солорӣ бувад,
Дил зи реши кинаҳо орей бувад.

Дар ҳарими моҳтоб

Нимашаб дорад нигоҳе моҳтоб,
Ахтаронро дидаҳо дар рангу тоб.
Ин қадар ғаммозихое мекунанд,
Сӯи мову мо вале сармасти хоб.

Дар ҳавои пурғубори Қаҳқашон,
Машғали нур аст, аммо хиратоб,
Дурру марҷон дар ҳамели осмон,
Дар нигоҳам меҳӯрад сад печу тоб.

Дар самои ахтарон базми висол,
Олами афсона моро дар хаёл.
Ханда дорад чор бурчи осмон,
Аз чанубу шарку аз ғарбу шимол.

Илохинома

Ба даргоҳат, Илоҳо, пеша дорам,
Ман аз рӯзи ҷазо андеша дорам.
Худоё, бар мани мискин бубахшо,
Ки бори сад гунаҳ дар реша дорам.

Худовандо, Туро ман банда ҳастам,
Зи аъмоли бадам шарманда ҳастам.
Дуоям гар пазирай, раҳмате кун, Ки
лутфатро ба чон чӯянда ҳастам.

Худовандо, каримӣ, корсозӣ,
Зи Ту бошад маро ин сарфарозӣ.
Ҳама хочат ба Ту доранду аммо,
Ба кас хочат надорӣ, бениёзӣ.

Илоҳо, чун карам пешат кунун аст,
Гунаҳ фарсудаю хору забун аст.
Чӣ бошад, к-аз гунаҳ покам бисозӣ,
Ба он лутфе, ки онро кофу нун аст.

Илоҳо, дар паноҳи худ ниғаҳ дор,
Зи тоғуте, ки дорад кору пайкор.

Ба дину дил сари коре, ки дорад,
Нашояд, ки кунад моро гунаҳкор.

Илоҳо, назди Ту ғарқи гуноҳам,
Зи шарми ин гунаҳ бар оҳу воҳам.
Бибахшою раҳо мекун зи ин ғам,
Бикун бо чашми меҳрат як нигоҳам.

Илоҳо, дӯст моро гар шуморӣ,
Ҳичоб аз рӯи худ пешам бибардор.
В-агар хоҳӣ, ки бошам меҳмонат,
Пас ин меҳмони худро нек медор.

Худоё, хушк шуд ин равзаи мо,
Гиёҳе нест дар сармарзаи мо.
Гиёҳу майсаҳо аз мо чӣ диданд?
Нарӯяндӣ дигар дар марзаи мо.

Гиёҳу майсаҳо дар марқади ман,
Ба гарди турбатам оганда рӯянд.
Мувассал решаҳо бар синаи ман,
Ҳадис аз тоату зикри Ту гӯянд.

Наът

Мерасад рӯзе ба фармони Худо,
Меравад чонам аз ин дори фано,
Аҳли ман бар хоки сардам мениҳанд,
Тан ба хоку чони ман аз тан чудо.

Эй Худованди карими бениёз,
Раҳмате аз даргаҳат дорам ниёз.
Кандани чон аз танам осон бикун,
Чун надорам тоқати сӯзи дароз.

Бар вафотам гиряву зорӣ кунанд,
Сели ашк аз дидаҳо чорӣ кунанд.
Рую мӯ кандан чӣ ҳочат, беҳ аз ин
Як дуо бар дарғаҳи Борӣ кунанд.

Мурда бар гиря надорад эҳтиёҷ
Гиря рухро менамояд инзиёҷ.¹
Ашки ғам оҳиста боридан бас аст,
Дар фиғону нолаҳо набвад илоҷ.

Руҳи аз тан рафтаи бесарпаноҳ,
Зору ҳайрон мондаи пур аз гуноҳ,
Кас набинад, нашнавад овози ту,
Вой бар ҳоле, ки мегардад табоҳ.

Чун гузорандам дар он зору ҳақир
Пайкари афсурдаам хору залил.
Баски сарду тангу тор аст ин макон,
Буда яксон баҳри шоҳу ҳам фақир.

Ду малак онгаҳ маро пурсон шаванд,
Дар пайи ичрои як фармон шаванд.
Он чӣ ояд дар забон гӯям, вале,
Ҳоли зорам дидаву ҳайрон шаванд.

Эй Худоё, холиқи ҳар ду ҷаҳон,
Корсози мушкили мо бандагон.
Пурсиши он ду малак осон бикун,
Даст гирам, ки нагирад ин забон

Бандаатро лутфу эҳсон мекунӣ,
Низ бикун бар ман, ки бар он мекунӣ.
Хонаи ман зери хок равшан бикун,
К-ин карам аз баҳри меҳмон мекунӣ.

Ҳар чӣ кардам аз дурусту нодуруст,
Дафтари аъмоли ман дар дасти Туст.
Неку бадро санчиши мизон кунӣ,
Ҷои некон равзаи ризвон кунӣ.

Дуди ох

Умри ман чун як хубобе буду рафт
Пеши чашмонам саробе буду рафт.
Шуълаи шамъи дил аз боди қазо,
Бо хаму хамёзаҳои бесадо
Хира гашту тира гашту мурду рафт.

Дар каноре буда аз рӯзи азал,
Дуд буду оташе гашт ин ачал.
Олами дар дил ҳавасҳои маро
Бар забони лоли худ ҳамчун ғизо
Баргирифтӣ даргирифтӣ сӯхту рафт.

Дарди ҳичрон буд, ба чонам кора кард,
В-аз ғаму ғусса чаҳонам тира кард.
Сина дар дори қафас танг омада,
Бо ғиреви ғуссаҳои бесадо,
Дуди оҳе гаштаву печиду рафт.

Дуди оҳамро ватан инчо набуд,
Ў дар ин чою вале бегона буд.
Ҷои тан дар хоку аммо ҷои ў,
Дар сарои сармадии бериё,
Омаду бар холи ман хандиду рафт.

Ман ҳамон баргам

Ман ҳамон баргам, ки дар шохи чанор,
Дар вазиданҳои бодам зиндагист.
Ман ҳамон сарвам, ки ҳар шому наҳор,
Дар ҳамиданҳои шохам бандагист.

Ман ҳамон яхпораам рӯзи баҳор,
Дай бирафту мондаам як сӯ, канор.
Тафси хуршед асту обам мекунад,
Дар нами ман хок мегирад қарор.

Ин баҳор охир, ки рӯзе рафтанист,
В-он чӣ шохе будааст, бишкостанист.
Баргҳо дар шохаҳо гардад хазон,
Бодашон бар кӯчаҳо афканданист.

Баъди ман шояд, ки монад номи нек,
Дар китоби дидаҳои зиндагӣ.
Барги уммедам барад боди саҳар,
Бар ҳавои то абад пояндагӣ.

Ман ҳамон баргам, ки дар шохи чанор,
Дар вазиданҳои бодам зиндагист.
Ман ҳамон сарвам, ки ҳар шому наҳор,
Дар ҳамиданҳои шохам бандагист.

Абӯ Ҳанифа

Он ки дар дунёю дин султон буд,
Ошиқи пайғамбару фурқон буд.
Дар мақоми ҷумла ёрони Худо,
Муттакию хуччату-л бурҳон буд.

Бандаю фармонбари он Кирдигор,
Дар ибодат рустаи парҳезгор.
Аз Сурайё илми дин карда фуруд,
Бӯ Ҳанифа, бар ту бодо сад дуруд.

Дар масири ҷустани илму ҳадис,
Кас надида инчунин марде ҳарис.
Мазҳабе бунёд карда ончунон,
Дар ақоид беҳтару сахлу нафис.

Гуфтаи Қуръону суннат шуд асос,
В-аз халоик баргараф тарсу ҳарос.
Иттифоқе бар мазоҳиб рост кард,
К-аз масоил кас нагӯяд беасос.

Мазҳаби суннат ҷамоат пеша кун,
В-аз адоват бигзару андеша кун.
Посдори мазҳабат бошу вале,
Кинаҳоро теша андар реша кун.

Он ки ин мазҳаб надорад эътироф,
Дон, ки меорад ба динаш ихтилоф.

Кӯ

Кӯ ба рӯи обу шаб маҳтоб аст,
Ахтаре афтода рӯи об аст.
Кӯ ба зери пой кард истораро
Чун ба тухме шиштаю дар хоб аст.

Дунё

Як лаҳза гул шукуфт, як лаҳза шуд хазон.
Мавсим баҳона буд чун рафт аз миён.
Дар дида ҳар чӣ ҳаст такрор мешавад,
Чуз ин куҳанработ, дунёст номи он.

Олами солик

Хуш оламест нестӣ,
Ҳар чо, ки хоҳӣ, истӣ.
То кас нагӯяд, эй фулон,
Ту аз кучой, кистӣ?

Зиндагӣ

Боди баҳорон вазид,
Сабзаю райҳон дамид.
Лола чӣ сон шуд паид,
Ҳеч кас инро надид.

Сабзаи пажмурдаранг,
Аз нами борон бираст.
Жола чу омад ба шаст,
Зулфаки райҳон шикаст.

Тундари ғул-ғӯладор,
Хаймаи савсан дарид.
Чун зи қабо шуд бурун,
Зулфи кабудаш хамид.

Аз паси абри баҳор,
Теғ кашид офтоб.
Гармию нармӣ расид,
Зиндагӣ омад ба тоб.

Рубоиҳо

Шукри он ноне, ки бар хони ман аст,
Шукри он ёре, ки меҳмони ман аст.
Гарчй кам бошад, вале аз ғам чудо,
Ними ноне роҳати чони ман аст.

* * *

Чун гуле дар гулшани боғи чаҳон,
Ин қадар зебоҷамолӣ, эй фалон.
Гул агар бинад гули рухсораат,
Мешавад шармандаю зарду хазон.

* * *

Гар ту меҳоҳӣ бимонӣ ҷовидон,
Кори хайре кун, ки то гӯяд чаҳон.
Ҳамчу Сино кун таҳассус бар ҳунар,
Ё чу Ҳофиз баста кун шеърӣ равон.

Эй муҳочир, ин ватан моли ту аст,
Ин ватан оғаҳ зи аҳволи ту аст.
Пешрафте мекунад гар ин Ватан,
Ман аминам ин зи омоли ту аст.

* * *

Шаб зи хоби ғафлат андар ин сарой,
Ку чавонмарде, ки бархезад зи чой.
Дар қиёму дар рукуъу дар сучуд
Дил чароғон созад аз зикри Худой.

* * *

Ин само як олами асрор аст,
Ҳар яке бар зоти худ аҳрор аст.
Моҳу хуршеду ҳама сайёрагон,
Сунъи дасти Холиқи Чаббор аст.

Гарчй ин дунё ду рӯзе беш нест,
Дар ғами фардо дилеро реш нест.
Чун баҳам ояд ҳама дар рӯзи ҳашр,
Бингарй хеше ба ҳоли хеш нест.

* * *

Хезу ғофил манишин умр зи мо даргузар аст,
Дониш андӯз, ки мақсуд на ин молу зар аст.
Саъйи беҳуда набошад талаби илму ҳунар,
Илми ту бо амалат дон чу ширу шакар аст.

* * *

Сармасту хуморам ба ин бода чунон,
К-оташ чу шароре зада дар хонаи ҷон.
Гӯянд маро, бода бувад бар ту ҳаром,
Ман бода хӯрам, бода на аз хуни разон.

Зиннати дунё дар оғӯши шаб аст,
Дар дурахши нури моҳу кавкаб аст.
Чун ба таҳқиқе назар созӣ дар он,
Дар нигоҳи ҳар яке номи Раб аст.

* * *

Он чӣ аз базри муҳаббат доштем,
Дар замини нарми дилҳо коштем.
Ҳосили он чуз зи ғам чизе набуд,
Баргирифтему зи нав бигзоштем.

Дубайтиҗо

Диле дорам, ки дорад майли дидор,
Ба дидоре, ки дорад сад харидор.
Бигуфтам: -эй дило, қасди ту донам,
Ки охир мебарӣ моро сари дор.

* * *

Ба дарёи муҳаббат ин дили ман,
Чу мехоҳад, ки бошад манзили ман.
Ба шеърӯ ракси амвочу ҳубобаш,
Ҳавас дорад, ки бошад маҳфили ман.

Чӣ созам, ки гунаҳ аз ман шавад дур,
Зи лавҳи хотирам чун хат шавад кӯр.
Дилам дар гулшани рози муҳаббат,
Кушояд ғунҷаи лабҳои мастур.

* * *

Пушаймонам, ки умрам барабас рафт,
Пайи дунё шудам, дар як нафас рафт.
Ҳанӯзам фаҳми онам нест дар сар,
Чарою баҳри чӣ моро хавас рафт?

Манзумаҳо

Ҷомаи номусу нанг

Дар ниҳоди душманони чангчӯ,
Ҷуз адоват нест аъмоли накӯ.
Аз сари Заҳҳоку море киначӯ,
Некӣ андар ин ҷаҳон харгиз маҷӯ.

Баччаи каждум чу лоле бе забон,
Заҳр дорад зери дандонаш ниҳон,
Гарчи ғаддор аст, аммо заҳри худ,
То наёзорӣ насозад ӯ равон.

Одамиро одамай худ душман аст,
Дар ниҳодаш аждару аҳриман аст.
Кина бар дил мекашад аз инсу ҷон,
Бар ҳазар бояд зи шарру шӯри он.

Ин ҳамон душман, ки бо дастони худ,
Дода заҳре дар хилофат бар Умар.
Ин ҳамон душман, ки аз шамшери ӯ,
Мурда буд он тавъамони пурхунар

Ин ҳамон душман, ки бо шамшеру мушт
Ҳазрати Усмону Ҳайдарро бикушт.
Бо ҳамин шуд фитна барпо дар ҷаҳон,
Оламе дар ғам фурӯю хонапушт.

Давлати Шому Ироқу Либиё,
Маскани арбоби дину анбиё,
Кишвари ободу холийе зи меғ,
Торумор аз дасти одам шуд, дареғ.

Шарқи мо аз бенавоӣ худ бираст,
Худ тамаддун офариду худ шикаст.
Чашми бахти давлати бикшодаро,
Бо кафи дастони худ аз нав бубаст.

Эй мусалмон, эй бародар, гуш кун,
Гулхани сӯзандаат хомӯш кун.
Пора кун бар тан либоси душманӣ,
Ҷомаи номӯси худ бар дӯш кун.

Худ саволе бар худат боре бидех,
Бар ҷавоби он зи худ бикшо гирех
Охир ин кори адӯи дини туст,
Душмани дарбаста бар оини туст.

Ҳамдилу ҳаммазҳабони мо фано,
Мешавад аз дасти кӣ? Аз дасти мо.
Мо, ки чоҳе баҳри худҳо кандаем,
Бо силоҳи дасти ғарбу Аврупо.

Ту ба як моли ҳароми золимон,
Медиҳӣ дунё ба дасти душманон,
Мефурӯшӣ дар баҳои дирҳаме,
Нангу ору дину оину забон.

Ҷохил он халқе, ки шоҳи хешро,
Ҳамчу меше забҳу қурбонӣ кунад.
Вой бар халқе, ки рӯи ҷисми шоҳ,
Мисли ваҳшӣ фаҳшу помонӣ кунад.

Қатли Қаззофию Саддоми араб,
Барнаёрад ҷуз ғаму шӯру шағаб.
Оварад ранчу пушаймонӣ ба бор,
Охари коре, ки бошад бар ғазаб.

Ғар туро бошад ғаме бар ин Ватан,
Ғар туро бошад саре дар ин чаман,
Дарк бинмою каме андеша кун,
К-ин аду баҳри ту медӯзад кафан.

Сад ҳазорон одамон аз дасти чанг,
Куштаву беҳонаю девонаанд.
Рӯ ба сахро сад ҳазорони дигар,
Дар ба дар овораю бегонаанд.

Кӯдакону тифлакони бегуноҳ,
Мурдаву қисман шуда бесарпаноҳ.
Аз ҷунин даҳшат чигар хун мешавад,
Ашки ғам чун оби Ҷайхун мешавад.

Моварои мо ҷаҳон дар илму фан,
Равзаи маҳ сӯи домон мекашанд.
Мавчу нури дар фазо мавҷударо,
Аз ҳавои дашту ҳомон мекашанд.

Роҳи мо аммо ба сӯи инҳироф,
Доимо машғули чангу ихтилоф,
Дар ғами динему аммо дар забон,
Нест, илло ғайбату лофу газоф.

Баҳси мо танҳо сари як масъала,
Маҳсию саччодаю далку сала.
Равнақи кори бародар рашки мост,
Чунки гови мо сиёҳ, аз ӯ ала.

Душман аз дин мекашад бар рӯ ниқоб,
Барҳазар бояд буд аз чанги уқоб.
Чора мебояд чаҳонро бар аду,
В-арна олам мешавад золу хароб.

**Қиссаи мурғакеро дар хоб
дидани Давлатмоҳ**

Модаре бо номи Давлатмоҳ аст,
Нури Ҳақ дар хонаи он моҳ аст.
Масканаш дар Тӯдадеҳи бостон,
Мешиносандаш ҳама хурду калон.

Як шабе омад ба хобаш мурғаке,
Сурхнӯле, ранги мӯяш барфаке.
Дар бағал омад сарашро карда ҳам,
Чашмакони обдораш пур зи ғам.

Бо забони одамай карда сухан,
Нолаю зорӣ намуда мисли зан.
Гуфт, дорам аз балое ман ҳарос,
Чораам кун, аз бало созам халос.

Чун шавад фардо, ба хангоми сахар,
Хоҳарат орад маро наздат ба дар,
Куштанам хоҳад ба дасти бахшиё,
Баҳри фарзандаш кунад момошиё.

Ман, ки худ охир надорам як гуноҳ,
Чӯчаҳоям мешавад бесарпаноҳ.
Ҳар сахар бо чӯчаҳо дорам гузор,
Дар талу дар теппаҳою марғузор.

Тухмаконамро диҳам бар соҳибам,
То нагӯяд ӯ сухан дар ғоибам.
Модари чонам, ба фарёдам бирас!
Ғайри ту моро набошад додрас.

Давлатимоҳ чун зи хоб бедор шуд,
З-ин суханҳо ҳайраташ бисёр шуд.
Мурғаки бечора омад дар назар,
Хоби нози ӯ парид аз чашми сар.

Бовараш н-омад, ки мегӯяд сухан,
Мурғаке дар пайравии савти зан.
Бо чунин фикре даме андеша кард,
Пас таҳаччудро барояш пеша кард.

То сахар он модари покизарӯ
Рӯ ба сачҷода, сараш карда фуру.
Маҳрами розаш Худои Зулҷалол,
Ҳамнишинаш ахтару бадру ҳилол.

Субҳи содиқ чун зи ховар бардамид,
Олами зулмат зи мо шуд нопадид.
Офтоб аз парда рӯяш чун кушод,
Нури раҳматро ба олам доду дод.

Қисса кӯтах, чун бишуд вақти сахар,
Меҳмоне ногаҳон омад ба дар.
Ин ҳамон хоҳар, ки номаш Шамъигул,
Шамъи рӯяш дар баҳорон мисли гул.

Хонааш дар деҳаи Чангоб буд,
Дар лаби дарёчаи пуроб буд.
Тешпае як сӯ канори хонааш,
Пурҳаво дар он хама дулонааш.

Як талича дошт дар болои сар,
Мурғаке дар дасти ӯ, дар пеши бар.
Назди хоҳар омаду додаш салом
В-он чӣ расме буда дар вачҳи калом.

Чашми Давлатмоҳ чун бар он фитод,
Зуд омад, рӯбучин як сӯ ниҳод.
Ин ҳамон мурғе, ки хобаш дида буд,
Аз забони он сухан бишнида буд.

Гуфт, - эй хоҳар, чаро овардияш?
Хоҳӣ кардан ту магар момошияш?
Беҳ аз ин оё набуд коре дигар,
То намешуд мурғаке хуни чигар.

Гуфт, - мехоҳам дигар хунаш кунам,
Баҳри бемор аст, дармунаш кунам.
Ин чунин фармуда моро як табиб,
Як табиби ҳозиқи бар мо қариб.

Моҳдавлат хоби худ чун арза кард,
Хоҳараш аз гирия чашмаш тоза кард.
-Аз кучо донам, - бигуфто ҳоли он,
Чун ҳамине расму ойини замон.

Мурғакашро пас зи дасти ӯ гирифт,
Бӯса зад бар рӯю болаш бо шигифт.
Нӯлакашро дар бари рӯяш бимонд,
Байтакеро дар буни гӯшаш бихонд.

Пас бигуфто, эй Худои Зулчалол,
Неъматат бар ман чу покасту ҳалол,
Ҳар якеро назди Ту қадре бувад,
Ҳар якеро назди Ту садре бувад.

Ман надонам қадри худ дар пеши Ту,
Лек ҳастам дар ғамат дилреши Ту.
Чун ба ин мурғак муваккал кардиям,
Шод ҳастам, ки муҳаммал кардиям.

Чун ба хобам кардаи бар ман нидо,
Надхамаш инро ба куштан, эй Худо!
Банда бар амри Ту фармон мебарам,
Чун агар чон гӯиям, чон мебарам.

Ашк дар чашмони мурғак ҳалқа зад,
Дар тапидан дил варо соиқа зад.
Шояд он шукри Худо карда ба чон,
Чун зи Ё ғадре намонад дар ниҳон.

Модареро давлаташ бошад зиёд,
Гар кунад номи Худо пайваста ёд.
Қадри модар назди Ё бошад баланд,
Хоса, гар бошад факиру мустаманд.

Гар бувад сӯи Худо меҳроби кас,
Бар ҳақиқат рост ояд хоби кас.

**Хоб дидани Давлатмох
дарахтони себро**

Чун хикоят дар баёни хоб рафт,
Қиссаи дигар ба ёдам тоб рафт.
Гар нагӯям ин дилам хун мешавад,
Ҳолатам ғайру дигаргун мешавад.

Хоҳаре, ки қиссааш бисёр аст,
Мухтасар гӯям, ки он асрор аст.
Ин чунин хобе набинад ҳар чи кас,
Пок бояд лукмаю роҳи нафас.

Як шаби дигар ба хоби худ бидид,
Се дарахте пеши ӯ омад паид.
Шохаҳо ҳам гашта дар он себ не,
Баргашон пажмурдаю пурзеб не.

Пеши бону бо шикоят омаданд,
Сархамида бо диroyат омаданд.
Чун сахар ояд, - бигуфто як дарахт,-
Имтиҳоне пеши мо ояд чӣ сахт.

Қасд дорад соҳиби мо ин сахар,
Арра андозад ба шоҳу бар камар.
То зи реша барканад аҷсоми мо,
Даस्ताю ҳезум кунад андоми мо.

Ин бигуфтанду гиристанд он чунон,
К-аз ҳавои гирия ғам омад ба чон.
Кумак аз бонуи худхо хостанд,
Дил раҳо карданду ғамҳо костанд.

Бону аз хобаш сахар бедор гашт,
Дарк бинмуд, оғаҳ аз асрор гашт.
Субҳи содиқ баргузорид ӯ намоз,
Бо Худовандаш ҳаме розу ниёз.

Офтоб аз пардаи ховар чу раст,
Дид шавҳар аррае дорад ба даст.
Арраро бар себи худ ӯ чун ниҳод,
Бону пешаш бар сари зону фитод.

Нола карду гуфт, - к-эй шавҳар, амон,
Ман чу хобе дидаам дар вачҳи он.
Қиссаи хобаш ба шавҳар гуфт ӯ,
Кинаро аз қалби шавҳар руфт ӯ.

Соли дигар чун бишуд фасли баҳор,
Гулбасар омад дарахтони Ҳисор.
Рӯи ҳавлӣ гулшану гулзор шуд,
Мева пур дар шоҳаи ашҷор шуд.

Сабр моро гарчӣ талх аст, эй чавон!
Мевааш ояд вале ширин ба чон.
То зи захми арра осояд дарахт,
Мева бояд, ки диҳад шоҳи карахт.

Қиссаи дуои модар

Ман суҳан кардам ба номат ибтидо,
Ҳамди беҳад бар ту бодо, эй Худо!
Фурсатам дех, то ки орам бар забон,
Қиссаеро аз дуои модарон.

Модаре, ки чехраи пурнур дошт,
Вақти пирӣ ҳолате ночур дошт.
Муддате озурда дар дор-уш-шифо,
Хоб буд он модари аҳли вафо.

Дар миёни аҳли фарзандони худ,
Дошт фарзанде азизи чони худ.
Ҳар дам аз модар гирифтӣ ӯ хабар,
Он зиёву нури чашмони ба сар.

Ӯ зи банди кори шар вораства буд,
Баҳри хидматҳо камар барбаста буд.
Ончунон меҳре ба модар дошт ӯ,
К-аз дилаш меҳри дигар бардошт ӯ.

Баъди анҷоми намозаш як сахар,
Назди модар омад он нури басар.
Дастакони модарашро бӯса кард,
Муи ӯ бо дасти худ палмоса кард.

Гуфт, - эй модар, туро бо худ барам,
Сар бишӯ в-он гаҳ туро пас оварам.
Модар аз гуфтори ӯ хурсанд шуд.
Ин барои дигарон ҳам панд шуд.

Модари худ рӯи дастонаш, писар,
Баргирифтӯ хона овард он саҳар.
Ҳамсари ӯ барзада дастони худ,
Шуст модарро ба оби тозарӯд.

Бар тани ӯ зад гулоби тозабӯ,
Атри райҳону шароби нозбӯ.
Духтараш пӯшонда бар ӯ пираҳан,
Аз ҳарири гулбадомони Яман.

Поктан шуд модари покизадил,
Аз ҳавои пурғубору чангу гил.
Ғунҷаи шодӣ шукуфт аз чехра боз,
Шукри беҳад карда бар он Бениёз.

Бар сарири хоби худ биншаста ӯ,
Гардие бар сар чӣ зебо баста ӯ,
Даъвате кард он писарро назди худ,
Дод пайке бар дуову бар дуруд.

Даст боло карда сӯи осмон,
Бесадо буд ҷунбиши лабҳо аён.
Пас бикард омину гуфто, - Эй писар,
Ин дуои ман ба ту дорад асар!

Пок гарду пок гӯю пок зӣ,
То фалак гӯяд, аё, бар ту зихӣ.
Файзу эҳсон аз камоли покӣ аст,
Обурӯи мову ту дар хокӣ аст.

Ровӣ овард аз давоми ин суҳан,
Шаб чу омад тира гардид ин чаман.
Бо таҳорат карда он шаб азми хоб,
Он писар бо сад хаёлу печу тоб.

Шаҳри Миср омад ба хоби он ҷавон,
Гӯиё бошад зи аҳли он макон.
Буда аз аъробиёни он ватан,
Дар танаш як фӯтае мисли кафан.

Саҳнае дид бо ҷамиъи одамон,
Шоҳи мулки Миср буда дар миён
Бо салобат, бо шаҳомоти куҳан,
Аз забони ӯ чунин омад суҳан:

-Ҳар кучоё бошад андар ин ҷаҳон,
Зеби духти мо агар бошад ҷавон,
Духтарамро ман ба ӯ хоҳам бидод,
Точу тахту давлатам, ҳар чӣ биход!

Духтари шах ончунон хушрӯй буд,
Ҳамчу моҳе дар камоли рӯй буд.
Чун гули нозукниҳоле нози ӯ,
Дар фалак духти парӣ ҳамрози ӯ.

Чанд рӯзе чамъу гир омад хама,
Зери арки шоҳ буд он ҳам-хама.
Дар фарози он ниҳода тахти шоҳ,
Шоҳ буду духтараш монанди моҳ.

Навҷавонони базебу хушсухан,
Омаданд андар фазои анҷуман.
Ҳар якеро духти шаҳ наззора кард,
Дар ҷавоб ожанги рӯ бекора кард.

Ҳар кӣ меомад, намекардаш қабул,
Он дилорони гулистони хулул.
Гашта аз раҳ он ҷавонон ноумед,
Чумла сарҳашон хамида мисли бед.

Чун писар аз шоҳ бишнид ин калом,
Хобу роҳат пеши ӯ омад ҳаром.
Тахти шоҳӣ фикри ӯро банд кард,
Салтанатро бо дилаш пайванд кард.

Бо чунин фикру хаёлот он писар,
Аз канори шаҳри Миср омад бадар.
Раҳ ба раҳ бар хеш меод ӯ савол,
Чун биёбад як яли соҳибҷамол?

То ба духтар ҳусни ӯ гардад қабул,
Бӯ зи гул ояд маро, булбул ба гул.
Он ҷавонро духтари шаҳ зан шавад,
Тахти шоҳӣ дар бари чун ман шавад.

Пас ба адлу дод бикшојам забон,
То бимонам номи хеш андар ҷаҳон.
Халқро гар аз гунаҳ пурсад Худо,
Шоҳро бар адли ӯ бидҳад садо.

Қисса кӯтах, чун баромад он сайид,
Субҳдам бар як гузаргоҳе расид.
Ин гузаргаҳ буд канори воҳае,
Як раҳе не, балкӣ як сероҳае.

Чун биёмад он писар бар ин макон,
Дид меояд ачибе як ҷавон.
Нур меборад зи шамси рӯи ӯ,
Шаб хичолат мекашад аз мӯи ӯ.

Хирқаи зебо ба тан пӯшидае,
Кафшу дастораш, ки кас номидае.
Ду китобе буд ӯро дар бағал,
Хусраве омад ба доди камбағал.

Талъати зебои ӯро чун бидид,
Хуни шодӣ бар тану рӯяш давид.
Гавҳари мақсуди дил омад ба дар,
Омад он дурре, ки мечуст он писар.

Ҳарду карданду ба ҳамдигар салом,
В-он ҷӣ расме буда андар ин калом.
Чехраҳоро чехраҳо хандон кунад,
Чини абрӯ метавон заълон¹ кунад.

1.- Заълон - хафа

Пас бигуфто он яли соҳибназар,
Дорам аз баҳри ту коре, эй писар.
Аз пасам ою мапурс аз мочаро,
Баъд аз он гӯям ба ту чуну чаро.

Интизори ин сухан буд он писар,
Гуфт:-Дорам ман қабул, эй муътабар,
Он чӣ мегӯй ту фармон мебарам,
Дарди худро баҳри дармон мебарам.

Ҳамчу Хизре рӯ ба саҳро он чавон,
Роҳ мерафту писар аз пушти он.
Чун масофе дар биёбон тай бишуд,
Рӯи хок аз пой инҳо пай бишуд.

Муддате рафту яке боре нишаст,
Хастагиро рӯи санге ӯ шикаст.
Пас китоберо баровард аз бағал,
Хонда онро бесадою бемағал.

Даст боло карда ӯ дар хатми он,
Як дуое карда сӯи осмон,
Пас бибахшиду бичаст аз ҷои худ,
Раҳ гирифт аз нав ба ҳасби рои худ.

Ҳамчунон тайи марохил карда ӯ,
Санги дигарро манозил карда ӯ,
Он китоби дигареро хонд ӯ,
Пас дуое бар забонаш ронд ӯ.

Баъд аз он омад ба назди он писар,
Гуфт: - Акнун вақти мо омад ба сар.
Ду китобе, ки қироат кардаам,
Баҳри ту бар ду ҷаҳон баҳшидаам.

Он чӣ хондам дар ниҳон аз ту чудо,
Хатми Қуръон буда фармони Худо,
Некӣ андар ин ҷаҳону он ҷаҳон,
Бар ту ояд аз қазои Ло макон.

Чун шунид он ҳарфҳо аз номи Ё,
Гиряҳо кард аз чунин пайғоми Ё.
Дидаҳо аз катраҳо гашта тижӣ,
Қоматаш аз гиряҳо сарви сиҳӣ.

Он ҷавон бар ё нагуфт он муддао,
Баҳри чӣ омад мукофот аз Худо
В-он чӣ омад аз қазо хурсанд буд,
Дар дилаш меҳри Худо пайванд буд.

Пас бигуфто он писар бар он ҷавон,
Ҳаст моро рағбате дар ин ҷаҳон.
Орзуи тахти шоҳӣ кардаам,
Орзуи моҳу моҳӣ кардаам.

Буд шахро духтаре соҳибҷамол,
Чун парӣ, дар олами ҳуснаш камол.
Толиби домод мебошад малик,
То бувад бар молу ҳоли ё шарик.

Ҳар кӣ меояд қабули шоҳ нест,
Чун дар ӯ хусну чамоли моҳ нест.
Шаҳ агар бинад чамоли моҳи ту,
Кишвар андозад ба по дар роҳи ту.

Пас шавӣ ту, эй чавон, домоди ӯ,
Ман шавам соҳиб ба молу доди ӯ.
Пас биё бо ҳам ба назди ӯ равем,
То рақибе дар сарои ӯ шавем.

Ханда омад бар лабони он чавон,
Пас ризой дод чун мавчиби он.
Ҳар ду раҳ паймуда сӯи шаҳри шоҳ,
Бодпое ,дар сабуки мисли коҳ.

Аз қазо он рӯзи чамъи одамон,
Буд дар айвони арки он макон.
Ҳар ду наздики шаҳаншоҳӣ шуданд,
Дар паи максуди худ роҳӣ шуданд.

Гуфт волиро писар: - Бар шаҳ бигӯ,
К-оваридам як чавоне ман бад-ӯ.
Дар чавонӣ ӯ чавоне нозанин,
Гар бихоҳӣ дар барам, ӯро бубин.

Рафт волӣ, қиссаро бар шаҳ бигуфт,
Шаҳ бигуфто, ки кучо аст он нухуфт?
Ин дам омад волию бурд он чавон,
Кас надидӣ мисли ӯ дар ду чаҳон.

Шоҳро вақте ниғаҳ бар вай расид,
Дид хуршеде зи абре шуд паид.
Он қадар зебою раъно буд писар.
Васфи ӯ натвон кунам бо чашми сар.

Духти шаҳ бар як ниғаҳ дил дода буд,
Анқарибе рӯ ба гил афтода буд.
Гул ба рухсораш шукуфт аз шарми ӯ,
Дида хумморӣ шуд аз озарми ӯ.

Лаҳзае нагзашту аз рӯи чавон
Нури тобонаш бишуд ногаҳ ниҳон.
Як сиёчурда чавоне шуд қадим,
Гӯиё дар пеши шоҳе як надим.

Чини абрӯ карда шаҳ бар як нигоҳ,
Эй Худо, аз қаҳри шоҳон деҳ паноҳ.
Гар ба коре қаҳри шаҳ боло равад,
Хуни гарм аз домани лоло¹ равад.

Он писар, к-аз ӯ чавон омад ба шаҳ,
Ларза бар тан омадаш бар як ниғаҳ.
Чун бувад як тан фиреби шаҳ кунад,
Ҳилае бар духтари чун маҳ кунад.

Лаҳзае, аммо зи он бигзашта боз,
Лутф омад аз Худои бениёз.
Нури тобони чавон омад зи пас,
Сад гираҳ бикшода шуд дар як нафас.

Машъале дар издиҳоми одамон,
Ҳамчу шедеву дар он тобу тавон,
Дар чилои рӯи ӯ сад нур буд,
Ховари бечора дар он кӯр буд.

Шах ба ҳайрат омад аз нури чавон,
Чехраро бикшодаю таҳ зад камон.
Ханда бар лабҳои ӯ аз нав дамид,
Чин зи абрӯи рухаш шуд нопадид.

Одамон истодаю карда нигоҳ,
Бар чамоли нозанини ҳамчу моҳ.
Турфа ҳоле буда дар он издиҳом,
Дар тамошо ҳам вазиру ҳам ғулом.

Гуфт ровӣ: чун қазо рафта чунон,
Рӯ ба шах карду бигуфто он чавон,
-Бандаро хочат набошад бар шахӣ,
Не ба тоҷу давлату тахти раҳӣ.

Омадам ин чо, ки фармоне зи Ёст,
Дардмандонро, ки дармоне зи Ёст.
Ҳамраҳе ҳастам ба он барнописар,
Чун ҳавас дорад, ки бошад тоҷвар.

Хатми Қуръон карда бахшидам ба ӯ,
Ин ҷаҳону он ҷаҳонашро бад-ӯ.
Ин дуои модари ин бачча буд,
Бар писар аз жарфи қалби оча буд.

1– Лоло – ғулом

Пас чу номи ман Муҳаммад дар калом,
Бар ман ояд ас-салоту ва-с-салом.
Ошиқи саргаштаи рӯи ҷаҳон,
Ин манам, пайғамбари охирзамон,

Чун шунид исми Муҳаммад подшоҳ,
Сарнагун афтида андар бурчи чоҳ.
Халқи истода чу омад дар хурӯш,
Ашқҳо дар дидаҳо омад ба чӯш.

В-он писар ҳам наърае зад ончунон,
Кӣ чаҳид аз вартаи хоби гарон.
Рӯи чогаҳ бар Худояш зора кард,
Куртаро бар тан дариду пора кард.

Инчунин бошад дуои модарон,
В-ончунон бошад мукофоте ба он.
Он ки дорад хидмати модар ба ҷон,
Худ бихишт ояд ба сӯи ӯ давон.

**Қиссаи ба меҳмони модар
рафтани Сайидӣ**

*Ба шоир Сайидӣ ба
муносибати 60 - солагиашон*

Баҳри шир хурдан, Сайидӣ, як замон,
Бархарид гове зи бозори калон.
Чухтшоҳе, думдарозею вале,
Буд хасхурда заифу нотавон.

Сайидиро дил ба он чонвар бисӯхт,
Халтаи кунчора овардаш давон.
Қоҳро бо халта пешаш рехт ӯ,
То магар шире диҳад бар хонадон.

Гови баднафс ончунон хӯранда буд,
Банкиреро мисли ӯ чӯянда буд.
Дар хуру нухшор омад ончунон,
То намондаш як хасе дар қоҳдон.

Сар ба зону зад Сайидӣ пур зи ғам,
Чун кунад, дар кисааш пул ҳаст, кам.
Оқибат фикре ба сар омад варо,
Хонаи модар барад онро чаро.

Пас бибурдаш сӯи модар бегумон,
То ки аз сармо намирад безабон.

Боз кард ӯ бесадо дарвозаро,
Доҳили қаҳдон намуд он модаро.

Андаруни хона гирди сандалӣ,
Шишта танҳо модари Маҳмад Алӣ.
Пахтаҳоро аз чигит карда чудо,
Худ ба худ мегуфт: “ё Раб, ё Худо”!

Чун садое аз писар омад ба гӯш,
3-ин садо меҳри дилаш омад ба чӯш.
Модар аз хурсандиҳо дарро кушод,
Бӯсаҳо бар рӯи фарзандаш бидод.

Шикваҳои модараш бисёр буд,
Саййидӣ бошад ба ин иқрор буд.
Ҳамчунин буда, ки меҳри модарӣ,
Гарм будӣ то ба рӯзи доварӣ.

Модар аз сандукчааш назди писар
Нонаке бигзошт бо ҳалвои тар.
Сар зи шодиҳо варо гардон будӣ,
Фориғ аз гове, ки дар қаҳдон будӣ.

Сухбаташро Саййидӣ карда дароз,
То ки имконе диҳад бар думдароз.
Сер гардад то ба охир он қашанг,
То набошад соҳибашро рӯзи танг.

Вақти рафтан чаҳд мекард он писар,
То наояд модараш бар сӯи дар,

Бехтар он бошад надонад модараш,
Қиссаи гове, ки шуд дарди сараш.

Модараш, аммо ба исрори писар
Гӯш медоду равон шуд сӯи дар.
Мақсади ӯ баستاني дарвоза буд,
Як каме раҳ гаштану хамёза буд.

Ногаҳ овозе варо омад ба гӯш,
Анқариб аз тарс ӯро рафта хуш:
-Ваҳ, ки овозе аз ин қаҳдон расад,
Инчунин овоз аз дуздон расад.

-Не, натарс оча, ки ин гови ман аст,
Меравад бо ман, ки ҳамроҳи ман аст.
Ў ба меҳмонӣ ба наздат омадаст,
Модари худро аёдат омадаст.

Тарси модар пас каме шуд бартараф,
Орамид аз кори гови нохалаф.
Лаҳзае истоду пас хандиду гуфт:
-Узри меҳмонро намебояд нухуфт.

Гови лоғар ишкаме чун ғор дошт,
Чун ба серӣ хӯрда буд, нухшор дошт.
Бар тафохур карда фӯки худ баланд,
Сӯи хона кай сари рафтор дошт.

Он чӣ гуфтам, оқибат омад ба сар,
Модар, аммо худ наранҷид аз писар.

Чун варо шӯхӣ зи ҳад бисёр буд,
Сина аз табъи хушаш саршор буд.

Чун хабар берун аз он дарвоза шуд,
Қисса дар мулки Ҳисор овоза шуд.

Ҳикояти кӯзапушт

Ба маҷлис ман шунидам як ҳикоят,
Ба ёд овардам онро ҳамчу оят.

Чу тозӣ хомаро дар тоз кардам,
Ба назми қиссаро оғоз кардам.

Шунидам ин ки андар мулки Ирон,
Чавоне буда бо тақвою имон,

Чамоли чехра ӯро чун малак буд,
Ки чун моҳи мунир андар фалак буд.

Вале буд аз қазо қоматхамида,
Ба пушташ кӯзае боло дамида.

Зи баҳри кӯзапуштӣ дил бағам буд,
Даруни сина ӯро сад алам буд.

Дар ин олам набуд оне, ки мехост,
Табибе, ки кунад қомат варо рост.

Умеди зиндагӣ барканда аз дил,
Баромад аз Ватан, аз дору манзил.

Ҳамерафт ӯ ба сахрою биёбон,
Аҷал дар кори ӯ дармонда хайрон.

Ба се рӯзу ба се шаб роҳ паймуд,
Расид андар маконе бар лаби рӯд.

Канори чашма тар ҳарду лабон кард,
Ба каф бигрифта обаш нӯши ҷон кард.

Намуда санги соҳил болиши сар,
Ба хоб андар шуд он баргаштаахтар.

Шаби зулмат чу дар рӯи замин буд,
Сиёҳи зангӣ дар болои зин буд.

Садое нимашаб бар гӯш омад,
Ҷавон андар паяш бар ҳуш омад.

Бидид ӯ: Хайли чин пур карда сахро,
Ба даври оташе бар лавни сахро.

Ба зарби доира дар рақсу бозӣ,
Ҷунон базми суруду тохт-тозӣ.

Ба тахте шоҳи онро дар миён буд,
Парие дар бараш борикмиён буд.

Ҳама дар банди шодию фарах гум,
Писарро зан бидодӣ он шаҳ аз бум.

Чавони букрии аз чони худ сер,
Ба он фикре, ки мирад зуд ё дер,

Бичасту шуд равон бар сӯи он тӯй,
Сари худро бизад бар даври он кӯй.

Ба рақс омад чунон, к-аз бозии ӯ,
Ба ҳайрат омаданд он қавми чоду.

Хурӯше аз сафи чинҳо баромад,
Ки кӣ бошад чавони навбаромад?

Аз ин чуръат ачаб омад маликро,
Ба дандон карда ӯ нӯги чиликро.

Бигуфто, эй чавон, охир, кий ту?
Дар ин чо бемаҳал баҳри чий ту?

Зи тарси мо гурезон насли одам,
Вале дар байни мо ҳастӣ ту ин дам.

Агар дарде ба чон дорӣ, бигӯ пас,
Кунам дармони дардатро ба як хас.

Чавон аз кӯзапушиҳо бинолид,
Ки бошад кӯза моро зишт дар дид.

Ба ин хотир зи чони худ шудам сер,
Ки тарсе набвадам аз чанг бо шер.

Чу бишнид ин сухан он шоҳи одил,
Бигуфто: ин набошад кори мушкил,

Агар то субҳ бо мӯй ту хушдил,
Зи пушти ту фарорам кӯза бар гил.

Чунин омад зи ровии суханвар,
Ки шабро равшани омад зи Ховар.

Сахаргоҳ чун чавон аз хоби худ хест,
Бидид он кӯза дар пушторааш нест.

Камони комати ӯ чун алиф аст,
Қади болои ӯ сарви наҳиф аст.

Давад чун бодпое, то хафиф аст,
Қавибозӣ чу сарбози халиф аст.

Ба шодию фараҳ рӯ бар Ачам кард,
Раҳи серӯза тай бар як қадам кард.

Чу омад бар сарою манзили хеш,
Баровард аз дили хешон ғами хеш.

Ба ҳайрат сад нигоҳе бар ҷавон буд,
Чӣ гуфторе миёни одамон буд.

Ки чун бошад, ҷавони кӯзапуште,
Халосӣ ёбад аз бори чу муште.

Зи боби ин ҷавон овозаҳо рафт,
Ба шаҳри дигаре аз мулки Додор.

Биёмад ӯ ба назди он ҷавонмард,
Ки то пурсад илоҷашро аз он дард.

Бигуфто, чун кунам ин кӯзаамро,
Зи пуштам афканам харбузаамро.

Ҷавон он мочарои рафтаашро,
Шаҳи чинрову ҷумла гуфтаашро.

Якояк нақлҳо бар он писар кард,
Зи холи кӯза ӯро бохабар кард.

Ҷавони кӯзапушт аз ин сухан шод,
Бирафт андар паи чину паризод.

Чу се рӯзу чу се шаб роҳ паймуд,
Ба шаб омад фуру бар он лаби рӯд.

Ба умеде, ки бинад чин ба саҳро,
Ҳамон қавми парию тахти шаҳро,

Нигаҳ андар фазои дашт мекард,
Гаҳе биншаста, гоҳе гашт мекард.

Ба нисфи шаб ба чашми он аламдор,
Яке оташ ба саҳро шуд намудор.

Чавони кӯзапушт аз ғайрату хӯш,
Равон шуд сӯи он чун гурба бар мӯш.

Чу омад бар масофе з-оташу дид,
Ки қавме даври он биншаста бар чид(д).

Ҳама лолу хамӯшу сар ба хоканд,
Намегириянду аммо синачоканд.

Бимурда навшаҳи он шоҳи чинҳо,
Ғубори мотаме дар байни инҳо.

Гарон бошад падарро доғи фарзанд,
Чу мурғе паршикаста з-он чигарбанд.

Вале он кӯзапушти бефаросат,
Чӣ донад ғуссаи аҳли сиёсат.

Надид оризаи чашмони пурнам,
Ба ракс омад миёни қавми пурғам.

Ба ҳайрат омаданд аз ракси аҳдаб,
Ҳама аҳли парӣ дар ҳолати таб.

Шахи чинҳо чуноне дар ғазаб шуд,
Паи андешаи он беадаб шуд.

Бифармуд: аз барои ӯ чӣ кардам?
Кӣ бошад, ки намак резад ба дардам?

Магар девонае афсона дар лаб
Ва ё масте шаробе хӯрда бар шаб.

Ба фармони малик аҳдаб биёмад,
Ғазабро дида тарсид аз паёмад.

Ба таъзиме сари худро фаровард,
Ба зону хешро пешаш даровард.

Бигуфт аз ғуссаи он кӯзаи пушт,
Ки дар пуштора бошад ҳамчу як мушт.

Ба ёрию мадад бархонда шахро,
Чу шабкӯре надида нури махро.

Шах аз дарду аламҳое зи фарзанд,
Ба оху ғам гирифторе чу дар банд,

Ба ҳарфе бар надимаш дод фармон,
Биёр он кӯзаро бар кӯза мемон.

Надими чин чу ғуле дар шабистон,
Сиёхе, ғиждамӯе дар биёбон,

Ба дасташ кӯзае омад шитобон,
Гузошт он кӯзаро бар пушти меҳмон.

Ба тори кӯза бори кӯза омад,
Ғами садрӯза бар якрӯза омад.

Набуд огаҳ чавон аз маънии панд,
Ки олу бар ҳино чун созӣ пайванд.

Ҳама кори чаҳонро вақту чоест,
Макун коре, ки бар сахву хатоест.

МУНДАРИЧА

Ғазалиёт	3
Чаҳорпораҳо	73
Рубоиҳо	94
Дубайтиҳо	99
Манзумаҳо	102

Ба чоп 02.11.2019 ичозат дода шуд. Андозаи 60\84 1\16. Чопи офсет.
Гарнитурани Times New Roman Tj. Ҷузъи чопии шартӣ 17.
Теъдоди нашр ___ нусха. Супориши _____